

Laudao fune:
bris Barthol.
Colei Imper:
atoris / & /
metorum.

GVLIELMI PAIELLI EQ VITIS VI
centini laudatio in funere illustris Bartholo
mai Colei exercitus venetorum imperatoris.

RVDENTER & sancte:mitissi
me præful: magnifice Prætor:
Illustris legati: Optimates Be
gomenes. Vos primi militie du
ces: uolqz equites: & viri humanissimi. Prudē
ter inqz & sancte: maiores nostri institutum re
liqueurunt: Ve siuei reg: agenday: ita & dicen
di initium a precatiōnibz & cœlestium capere
mus: Quod nihil rite: nihil feliciter boies
sine deoꝝ immortalium ope: atqz auxilio au
spicarene. Quæ sanctissimum morem quis po
enus q̄ christianus ego: aut quādo magis illū
imitari obseruare q̄ debeo: q̄qum illustrissi
mi Senatus Veneti imperio: tantoꝝ præstū
auctoritatē ad persolvendum optimo exerceit
Imperatori supremū munus accedo. Siquid enī
prestabilis a summo deo nobis datur: aut qd
maius in terra dicitur: aut excogetari pot: quaz
pius: & iustus militaris disciplinz moderator?
qualē Bartholomaeum Coleum extitisse oēs
dignoscimus quem palam liquer nobis coraz
duinitus constitutum ad pacē labiti: ac ppe
inclinata Italiz statuēdā: atqz latius ampli

Spiritu ad deum

andaz. Quæ cum ita sint: uos patres optios: & ipsius Bartholomæi magnanimos quondam cōmilitones: & ceteros q̄ eius agnatos obtestori: ut prius q̄ ad perstringendas tanti imperato r̄is laudes deuotiam: diuinam maiestatem pau c̄is in hunc modum mibi affari licet. *Omni potens: & summe deus: precibus si flecteris uelis: Aspice me de rebus Maximis: Clarissimi ducis dicentem: Aspice illustrem animam Bar tholomæi tui: qui diuino suo i genio annuen te clémentia tua: hanc perpetuam quiete p̄t̄ cipibus Italia peperit: ad potentissimi soluz: & crudelissimi christiana tuæ religionis ho sis trahient obrundendam proterendam q̄. *Tunc* Da mibi auxilium de sancto: ut hos afflictos Heroas: hunc flentis populi cōcurrsum aliquæ ex parte oratione mea solari ualeam. Mouet me non parum humanissimi viri hac iniustata celo nostro aeris inclemencia: & ista elemen torum quædam intemperies: quæ nimirus gante acceptæ calamitatis aperta signa sunt. Sol quoq; Luna: Lucifer: & cetera sidera: dies ac noctes suum splendorem obscura ferugine tegentia: Itej; suo lumine orbare misereri uidentur. Video præterea uos illustres presides: non mediocri merore confectos/grauiter ingemiscere: quod tutelam: quod fidissimum*

ora fiantur.
*Dominica vexilla
frumentis p'halos
quos bellatores*
exirendunt uuln
propugnaculum imperii uestrí amiseritis: &
uos infelices agnati nunc pectora plangentes:
nunc ora fœdantes: quod hoc tam rarum fa
militæ uestræ decus: atra hæc dies: uobis abstulerit. Cerno uos optimi Bergomæs præcipuum defensorum uestrum: & cōmuni patræ parentem / profusis lachrymis deplorare. Alpicio uos strenui cōmilitones singuleu: & gemitu funis carissimi quondam imperatoris uestri prosequentes. Compicio demissa uxillæ: funebres phaleras: uerla armæ: & uniuersæ ciuitatis faciem sordidatæ squalentemq; Intueror feroce illum: & bellatorez equum: positis militariibus insignib;: humidis oculis: demis so capite desiderio: amissi ducis morentem. Cōsulò prætereo uos clarissimi generi: & has illustres Corigiam: Lodronam: & Martinęgā familias: quas ille unitæ semper coluit: & obseruavit: ne obductum pene uulnus: recrudescat. Maluisse te quoq; innominatum omitemere: mœstissime abundi: quo ille nemine unq; cariore habuit: & quo fidissimo Achate semper conformatus erat: nisi consernatus: & qualis terræ proiectæ aperte omnibus declarares: qd uitan moraris inuisam Bartholomæo defuncto. Hunc igitur te Bartholomæ aspicimus? Hic expectatus ille triūphus tuus: qui ob tota

pacatam Italiā tibi debatur. Inuidit sāne
fortuna nobis tantam quietem. Tantum Im-
peratorem qui etiam barbaras nationes terro-
re nominis sui comprimeretq; sedaret. Heu
quantum presidium tu miserum Coleorum
genus: quantum uos hiserandi Bergomēs.
Quantū tu perdis italia. quid igitur faciā?
quo me uertam. Ego profecto patres optimi
(facebo enim imbecillitatem meam) Voss
solari non possum: cum in hoc acerbissimo lu-
ctu/ non minus ipse consolatione egeam. Sed kē
nietur: ut arbitror: dolor: & ista an in oꝝ con-
sternatio aliquantulum leuabitur. Si me pri-
muꝝ illius optimos mores: deinde clarissima
gefta: quibus coelestem patriam: & immortalē
gloriam merui pro consuetudine: & officio
attigentem benigne audieris. Optarē hūc
Oratores illustres tantam dicendi facultatem
ab immortali deo mibi esse tributā: q̄tam fi-
dum: & accuratum huius mea laudationis
munus exigeret: & coelestes huius imperato-
ris uirtutes explicerent. Quo & digna tanto
duce: & digna expectatione uesta nubi ora-
tio continget. Sed quis optime intelligam:
Cñib[il] in hunc amplissimum cōspēctū uestruꝝ
zñisi elaboratum industria: ex cultum ingēio
afferti oportere. Id autem impedito mibi: &

ex tempore quodammodo dicenti contingere
nullo modo posse. Malui tamen a uobis gra-
uis cuiuspiam uiri eloquentiam desiderari: q̄
ex me officium requiri. Tentabo igitur: ut si
digne minus: at saltem pro facultate mea di-
xili uidear. Nec enim multas uiri uirtutes
unius hominis i genio recte commiseris. Qui
tam&li copiosissime dixerit: nunq̄ tamenoia
uerbis cōplesti potest. Vrget præterea: & hæc
temporis angustia: atq; ipsius amplissimi fu-
neris pompa longo ordine ducta adeo: ut his
præserti cōtractioribus diebus: & multis pau-
cissima ex magnis minima quæq; mihi attin-
genda sine: Quæ dum breviter a me liban: *propositum*
quædo diligenter attendit. Barthelemeuꝝ Co-
leum omnī ducum & eatis nostris facile prin-
cipem ex hac ipsa opulentissima Bergomensi
urbe ortum omnis italia: exter & etiam natio-
nes plures intelligent. Nam ab inuenient
prisco tantum patris vocabulo se cognomi-
ri uoluit. Quam populofam: & potentiū simā
ciuitatem Galli Senones duce Belueso: deinde
Citonio: per Taurinos saltus in Italianam dēscē-
dētes anno a Roma cōdita Centesimo: & qua
dragēsimō Tarquinio prisco regnante una cuꝝ
Mediolano: Como: Brixia: Verona: Vincentia:
Tridento: condiderunt: & ueluti totius regio-

Calecius genitus

paulo Coloniensi

nō tutissimā arcem hoc loco eminentissimo
munierunt. Sed de Bergomo alio loco. Coleo
rum uero genus uos patres optimi testes estis
Illud inter ceteras Bergomenses familias nō
mediocriter effluxisse: tum maiorum uirtutem
eou: qui nunc adiunt: tum etiā illustris Bar
tholomaei prestantia. Ad cuius nobilissime
familiae antiquitatē demonstrandum sat erit:
q: fuit lōgissima serie rei per tota dueta ui
ros antiquae ab origine gentis: atq: adeo anti
que: ut eius initia ignorentur. Ut autem ca
teros huius domus: claros quoq: viros omittā
temporis angustia deterritus Paulum Coleū
huius diuī imperatoris patrem silentio inun
uere nequeo: uirum quidem forte magnani
mum: & sapientem: si a propinquoy infidis se
tueri letuisset: hic rem a maioribus suscepit
quantuncq: ampla potensq: fore: magnifi
centiorem ipse: & opulentiorem effecit. Nam
Tricius Totius galliz Citalpinz oppidū mu
nificissimum: & abdua flumine undiq: obsitū
atq: ipsorum insubrum aduersus hostes propu
gnaculum validissimum / solerti ingenio ca
ptiu: / indictionem suam redigit. Summa rei
omnis italizcis Apenninum tunc penes incly
tum iōānem Galeciū Mediolanensem Tyrā
num erat: Qui inexpugnabilem Tritii litus

cernens melius ab oppugnatione desistere ra
tus Paulum in amiciciam suscepit. Rebus ita
constitutis Bartholomeus nascitur anno iubi
leo: Salutis christiane: ut ipse narrare sole
bat. Quadrigenitissimo supra Milleium: quo
tempore mirabilis dealbatorū numerus milie
ricordiam summi dei implorans per Italiam
magabat: de eo autem diuinationes: & oracula
quibus alioq: hominum naturam excellere ui
deret. Consulto relinquere decreui. Nō quod
euenuit fides non sit comprobata: sed ut oīb⁹
manifestum faciam tantum a me abesse: ut
aliquid fingam: ut ea etiam uera p̄t̄ermitt
tam: que non ita nota oībus esse existimat: Sed
cum de eo dicitur sum: ab his: que oīs fa
tentur initium capiam. Nam ab ineunte æta
te non ocio: sed litteraz: militiaz: gymnaſiis
dedit⁹ ex templo ea uirtutum ierit fundame
tarū optima queq: ab eo licet expectari:
In hoc igitur tanto glorie culmine: & coeleſtē
tis filii ætitia exultans paulus dolo: & ifidis
suorū incautus occiditur: Vxor carceri addi
citur. Antonius autem grandior natu filius
paternaz: coedi comes additur. Bartholomeus
uero ipse tenerioris adhuc ætatis domo elicit⁹
& ex oībus agris paternis omnium rei inops
pellitur. & cum Cremam clam delatus esset:

Dia / Naturæ / mī

*Lorenzus Molanus 87
natus 1600. ad 1610.*

familię p[ro]l[ific]am
Georgio Benzonio urbi illius domino ob 28
alienum fratris in carcerem coniicitur: nōdū
quartūdecimū excedens annum. Magnum
quidem rerum humanarum exemplum. Sed
ego illustres Legati: & clarissimi proceres hāc
tantā huius familiæ profligacionem hāc tan
tam ipsius Bartholomei infelicitatem hunc
tantum agnatoruz: & subitum furorem/hon
cēca auri cupiditate: ut aiunt: sed diuinitus
accidisse reor ad Diuī imperatoris nostri geni
jum excitandū probandumq;. Occultat ſepe
iudicia ſua deus: & plerunq; bonoz: maloz:
caūz sub diuerſa ſpecie latent. Nunq; enim
aurum purius: q; ex diutino igni exāte colligimus.
ne aliquis unq; p[re]ſeo ducum: quos
tantopere admiramus: Inuentus eft: qui con
tinuato quodam felicitatis tenore /ad ſumā
claritatis gradum peruenire potuerit. Ita lo
feph a fratribus in cisternam damnatus: dein
de p[er]grinis uēctius: poſtea apud Pharaonē
primum locum tenuit. Moſes exul natus nō
ſolū a populo Hebreoz dux creatus: ſed etiā
a deo optimo maximo coram Rex designat⁹:
atq; palaꝝ electus: leges: quas & nos christiani
colimus: uniuersit̄ iudez tradidit. Mithrida
tes longa perſecutione indigenaz: & ferro: &
ueneno ſepe petitus omnium maiorū fuorum

Alexander macedo
Fulig reser
magis optime
gloriā ſupauit. Alexáder macedo ab interfe
ctoribus parētis uexat⁹ tandem uniuersit̄ Aliz
ipūm ui obtinuit. Iulius Cæſar Syllanæ fa
ctiōis gladios uix effugieſ orbē terraꝝ armis
& uirtute dominū ad unā demū deduxit mo
narchia. Bartholomæ⁹ uero noſter p[er] uarios ca
lūſus: & magna dilectionia re⁹ nō modo oiu⁹ ſui
temporis gloriā: ſed antiquitatis quoq; memoriā
icredibili uirtute adæquauit. Nā ex terribilio
ſarcere pietate magis: quæ doteſ ob id alie
nauerat eductus. Adolescens poſtea fact⁹ p[er]ſta
ti forna robuſtus: atq; temperat⁹ fuit. Quæ
bona culibet in clarum uirum euafuro/decē
tilli na ſigna uideatur. Horū oiu⁹ teſtes aſſerre
poſsum⁹ pulchritudinis quidem omnes noſ:
qui eum uidi nū: Roboris uero oia ea certa
mina: q[ui]bus ille æquaſes ſupauit. Téperantiz
deniq; uos ciues Bergomensis grauiſſimos: q
una cum eo enutriti fuistiſ. Leinde cū ad ui
rile pueniſſet zratem: fortitudini prudentiā
iusticiamq; adiunxit: nec mediocriter quidez
quæd. nodū ceteri. Sed quedlibet horū qua
dam cum excellentia exercebat. nec majorū
i nagiñib⁹: quas plures: & inſig[n]es fuiffe con
ſtat. Sed ſua ipius uirtute innixus plus illis
ſplendoris ad gloriam q[ui] illa adiumenti ſibi
ad laudē attulerūt. Tanq; enī aī: & corporis

dotibus prestis: ut qui illum intuerentur sibi
pesceret: & cum magno quoque principatu dignus
indicarent. Nam ad uiginti annos antequam summa
exercitus penes eum esset. Imperatoris nomine
etiam ab hostib[us] appellabat. Putandum est sum-
mum deum tantam de ipso Bartholomaeo in
oibus periculis seruando prudenter habuisse:
quia oia ea: quibus iuste: & sancte imperium
allegari posset: summa fide perficeret: Hi fu-
re illius mores: quos in oem etate seruauit.
Nunc uero capita regis ab eo gestas carptim: &
summati attingam. Nam oia ne dicam enarra-
re. Sed ne quidem enumerare quis posset orator.
Prima illi militia: fuit sub philippo Arcela-
te priuilegium placentino: duce iprimis magnaio:
atque fortissimis: qui & ipse exercitus imperator
Felerum: Bellunum: Aquileiam: atque oestrum lu-
lium: Venete dicioni adiiecit: sub quo optimo
magistro cum didicisset militia: & graue Mar-
tis opus tolerare. Maiora appetentes ad illustris
sumum Brachium Perusinum: fana ingentem:
ac armis maiorem p[ro]p[ter]auerunt: cuius dueu[t] tan-
ta idolem de se p[ro]stulit: ut ab eo factio[n]is Bra-
chiane insigni/donata sit. Quod monum[en]tum
& pignus amoris ipse & hui ipsius esse uisq[ue] i h[ab]-
diernum diem ferre consueverunt. Sed cum acce-
pisset Iacobus Caudolum uit[us] toga: & armis

in signe neapolim no[n] pontificis: & regine ob-
sidere. Omnesque siciliz regnum cis p[ar]t[em] armis
ardere: gloria accessus iam aliquid magnum
inuadere mente cogitans missus a Brachio: &
ipse in regnum se conculit. Tunc oium primu[m]
in illa neapolitana expeditione uirtus eius eni-
tuit. Tunc primum a Iacobo caudolo cohorti
prefectus ordinem duxit. Compositis mox pro
uincie rebus: & Francisco Carmignola exerci-
tus ueneto[rum] imperatore aduersus potente[rum]: &
bellicosissimum Philippum mariam insubrium du-
cem bellum uario euentu gerente: & ipse diui-
tus: & n[umer]o equitum aucti[us] ingalliam nostram
rediit. Tunc lexitum & uigilimus agebat an-
num: cum in oppugnatione potentissima ci-
uitatis Brixie adeo extra ordinem se gessit:
ut ois capta urbis gloria penes Bartholomeum
fuerit. Atque ut erat natura impiger studio ge-
rendaque regis ardens kerpelorum: cuius nomen
ea tempestate ingens erat in agro Cremonensi:
inde etiam parte arcis illius urbis cepit: Nec
dubium est: si carmignola auxiliu ferre ma-
turasset: quin omnem ciuitatem in ueneto[rum] po-
testate/redacturus fuisset. Dies me deficeret
magnanimi proceres: si singula eius praeclera
facinora recensere uellem: quia oia uos ipsi ui-
distis: & eos pars magna fuitis. Proinde non

enumerare contèdam: quæ mémoratu digna
in ista Gallia Cisalpina. Fráesco Gúzago pue
nctor imperator: madeinde hoste: per tot annos
ip̄e egerit: & quæ præsidia ueneto impio p̄pa
rauerit. Nā inclinatis iam rebus ob discessus
principis Mantuanī: & hostibus agrū Bergo
menem: Brixianum: atq; Veronensem ui: &
armis occupatibus: atq; ipso Gatamellata tūc
ueneti exercitus præfecto apud Brixiaz pene
obfeso: unu Bartholomæus p̄ inacerſibiles
saltus: & iniuia rupes ipsum & exercitu inco
lument in agrum Vicentium traduxit: ip̄e
Hannibali merito coparandus. Triremes per
mōtes i benacū: confilio eī: træctæ sunt. Clas
sis hostium fusæ: & oīa benaci littera pdomi
ta. Verona quoq; furtim capta: & a Mátuanō
atq; illo picinino fulgure belli per triduum
posseſſa: ei⁹ animi magnitudine recepta fuit.
Mincii deinde: nelle: olli: abduſ transiſtum
Veneto exercitui primus pateſecit. bergomū
uero patriam iucundissimam: patrii dilectis
ſim: n: patrii charillimam / pulso hoste liber
tate donauit. Qua⁹ teruz magnifice Zacha
ria locupletissimum haberemus testimoniu:
ſi uitai aura frueret. Clarissimum genitorē
tuū Franciscum barbaꝝ ſenatorem quidem
amplissimum: qui bis oībus rebus gestis non

marcesibiles

2
gray i p̄ras

terfuit: uex etiā p̄fuit. & ut fierent auctori
tate: & confili suo adiuuit. Iacobus uero An
tonius marcellus insigni auuncul⁹ tuus Ma
gnifice francise prætor: Senator præfecto illi
ſtris: & Eques auratus Spectatissimus zmul⁹
pro uirili prisci illius Marcelli: cui armato
nunq; obuius aliquis se impune culit: per sex
decim continuos annos: qui bus ueneto exer
ciui fere ſemper in Gallia noſtra a Senatu p
ſeuſ fuit: ut prouideret: ne quid detrimeti
res p̄ patereſ: Hoc uno duce Bartholomæo
ubi quid fortiter: & strenue agendū effet cun
dit in rebus utebatur: hunc obſeruabat: hui⁹
fidei difficultima quæq; credebat tanta oīu⁹
militum gratia: ut non facile diſcerni poſſet:
utrum iphi Iacobo Antonio marcello: an exer
ciui carior effet. Mitto Gallos: Albrogas: Le
manos / aperiſ campis: uniuersa acie / ter colla
tis signis ſuperatos: & ex eoī duce / imperato
rē noſtrum / opima ſpolia (quod raro accidit)
referenteſ. Hęc quidem magnanimi Heroes
licet tanta ſint: ut ea uix curuſq; mens: aut co
gitatio capere poſſit: nec ulla unq; tantis tro
piceſ: & monumentis finem allatura ſit etas
Tamen alia multo maiora ſunt: quæ clarissi
mum imperatorem noſtrum iſtilluant. Nam
longe remotas peragrat terras: potentes de

Vitae regum
bellare reges: bellicas domare nationes: h[oc]e
profecto omnia hi præstantissimi duces: Phi-
lippus Arcelas: otto tertius: brachius perulsi-
nus: Sforzia cotognolus: Iacobus caudelus:
Franciscus carnignolus: Nicolaus picininus:
summa cum laude: & gloria effecerunt: quos
omnes ipse uidit: ac non soluz uitz magistros
elegit: uerum etiam clarissimas eorum ima-
gines ante oculos habere uoluit sed hoc alio
enituit in bello: sed obsoleuit in pace. Alium
toga: sed non arma honestarunt: aliis quasi
ram domi gloriam in publico amilit. aliis in
publico partam domi perdidit. At iperator
nostrer ueram solidam & gloriam: & bello: &
pace, in patria: & foris semper est consecutus.
Cui tanta concordia: tantusque concentus oium
laudum: omnisque gloriae contigit: ut nihil se
ueritati eius hilaritas: nihil grauitati simpli-
citas: nihil maiestati humanae detraxisse
uideretur. Præterea uiridis illa senectus: & in
deflexa etatris maturitas nūne ad augendum
nomen in ista longua pace (ut de Numa
Pompilio traditur) maiestatis ornamenta ac
cedebant? Quid igitur in eo uiro primum p[ro]p[ter]a
dicem: aut admirer? Si pacem hanc non min[us]
ab omni italia tunc optatam: q[uod] hoc tempore
necessariam: equidem nescio quem priserum.

imperatorum preter octauium cum illo con-
feramus. Si eius bella cumulo uictoriarum
gloriosissime confecta: profecto in hoc sumo
imperatore: neq[ue] scientiam rei militaris: neq[ue]
virtutem: autoritatem: aut felicitatem deli-
derabimus. Præterea quis labor eius in nego-
ciis obeundis erat? profecto nullo sudore cor-
pus defatigari: aut animus latitudine uincit
poterat. Fortitudine uero in pericula tanta
fuit: ut neq[ue] audacia ad pericula capessenda:
neq[ue] inter ipsa pericula consilium defuerit.
Equitum pedumque longe primus erat. Pri-
mus in plium ibat. Ultimus/ confecto prælio
pugna excedebat. Neq[ue] milites per omne tem-
pus: quo ordinem duxit: alio unq[ue] duce plus
confidere: aut audere. Industria enim in agen-
do: consilio in prouidendo: & celeritate in co-
ficiendo reliquos omnes nostra etatis duces
longe superauit. Fuit namq[ue] imperatori Bar-
tholomeo quædam ad amplitudinem: & glo-
riam: atq[ue] ad res magnas bengenerandas quasi
diuinius adjuncta fortuna. Quæ tan[et] om-
nia tanto studio: cura: & uigiliis comparata
ita excoluit: ut semper ad pacem sanctissimo
imperio Veneto: & toti Italiæ dandam/puta-
uerit referenda. Ardebat tunc italia intestinis
bellis. Nicolaus summus pontifex: Alfonsus

Parvus labor
forte

industria
q[ui]slibet
reputate

Vt si

fortuna uincit

intestina bella

Gallorū
etiam formis
Dolus

excusatio
explicatio

magistratū

Turcū

Taracōnēsiūz rex. ueneti: Franciscus Sforzias:
Florentini magno bellorum apparatu inter-
se de principatu italiz decertabant. Galli: quo
rum nomen nostris semper formidolum fuit
a florentinis: atq; infibrium duce euocati.
Non solum alpis trālcederāt: uel etiam du-
ce Rainerio Andegauiz principe in Brixia
num: & Bergomensem agrum excursiones fa-
cere: & pradas inde abigere cōperant. & ali-
quot castellis primo illo suo plus q; uiros ipo-
tu expugnatis hostros homines iugulare pte-
bant: atq; omnia ferro: & igni uastabant. Im-
manissimus: & potentissimus Turcus ob di-
scordias nostrorum: insolentior factus christi-
anorum ceruicibus terra maris terribilis im-
minebat: nec quisq; erat: qui tantam futuraq;
cladem non formidaret: ne aliquis tanta p̄r-
ditus sapientia reperiebatur: qui existimare
tot bellorum capita ita diuisa: Ita dispersa si-
ne maxima omnium christianoz calamitate
sedari posse. Solus Bartholomæus inuentus
est: qui tanq; e celo missus hos nouarum reg-
motorum: & erun p̄tēs iam tumultus auctorita-
tes: & sapientia sua sustinere posset. Inlyta
nanci fama eius uiri: & magna potentia ea tē-
p̄stata apud omnes p̄cipes erat: & ad id ma-
gnitudinis: & auctoritatis creuerat: ut & leges
belli;

belli: & condicōnes pacis: cui uellet dare pos-
set. Ipse uero ut erat tuapte natura beneficis:
atq; beneficiorum menor potius iustissimo:
& christianissimo senatus ueneto parere uo-
luit: q; alius imperare: & ei ciuiteati oblequi:
quæ licuti rerum dominia conspiciunt: ita atq;
tacis omnis: totiusq; iusticie: mater est. Qua-
reste quis dixerit pacis domicilium: sanctita-
tis templum: pietatis sacrarium: quæ princi-
pes: & res publicas in tutellam semel acceptas
a ui: & injurya eucas: in uiolatasq; conseruare
consuevit. Tantumq; momenti in hoc uno ui-
to fuit: ut illud tam ardenteissimum bellum:
quo omnis flagrabat italia: non medo atte-
nuatum exemplo immunitumq; sit: uerum
etiam penitus sublatum: atq; scipulatum. quo
fit ut moderatio: ac benignitas imperatoris
nostris tanto magis predicanda sit: quanto
magis bellicis laudibus enutritus pacem ama-
vit. Putauit enim semper premiorum omni-
um: amplissimum premium esse gloriam:
esse hanc unam: que breuitate uita posteri-
taris memoria consolareetur: que efficeret: ut
absentes adessemus: mortui uiueremus: itaq;
ei soli contigerat (Hannibalē semper excipio)
ut imperator exercitus esset: ante q; fieret
erat in animis: erat in uocis hominum, erat

beneficis
senatus Venetorum laudat
pacis Domeschian
scipulatum
prostata pacis

gloria memorie

imperator. & se esse nesciebat cum tandem propter tentissimi Senatus decreto: quod faustum fore lixo esset: annuente deo optimo maximo: in terueniente Evangelista Marco: & reliquis fauentibus ecclesiticis: maximo omnium ducit: atque militum consensu I^{acob} Bartholomae us summus exercitus uenetorum imperator declaratur: adiecto ultra stipendium martinius go siro mano. ceterisque omnibus agri berge mensis campestribus locis. Anno salutis quart*o*: & quinquagesimo supra quadrangentelium: & millelimum: quo anno Italizatio pacis & hac auream etatem nobis ipse dedit: qua diurnam fore non dubitamus. & profecto dies ille: quo expectatus: desideratusque ciuitatem ueneciam quasi triumphans pace ubique parta ingressus est: declarauit quod I^{acob} iudicandus eius aduentus omnibus fuerit. Nulla zetas: nulla ualitudo sexus quemque retardauit: quo minus oculos: tanto spectaculo impletet. Vbique par gaudium: parque exultatio illum excipiebat. Nihil enim illo recepto amplier tri*ste* futurum uidebatur. Quos diuinos honores imperator noster ea misericordia: ea uolunta*te* sulcepit: ut non minus ipse quoque in amore respondere uideretur: nam dimidium anni stipendi*ii* ipse ultro Senatui remisit. Id utque

fuit fœdus ad triennium tunc ueneti Senatus fœcialibus milles clarissimis: & sapientissimis uris: Andrea Mauroceno: & Lodouico laureiano: Quod postea quoque a doctissimis: & magnificissimis uris: Lodouico foscarenio Andrea vendramino: Marco barbadico: Can diano bollano Lepius renouatum fuit: donec pacatis: & omnibus italicis rebus compositis: magnanimus imperator ad componendos quoque Gallorum tumultus alpis transcede re statuerat: euocatus a Carolo invictissimo Heduoyo duce: Cum quo fœdus magnis qui busdam conditionibus firmauerat: non tamē minus ueneto imperio conducentibus quod libi ipsi gloriolis. Sed & greci ferbar italia fidissimam: atque fortissimum defensorem suum: i quo spes omnis cum Italzo pacis: tum christianae iocunditatis posita: conquiebatur ex suis uiceribus emitte. Summus pontifex Xistus Rex ferrinandus: galeatus Dux Mediolani: Florentini: & ceteri italic*is* principes: potis multatibus: quouis honore: & magno stipendio propter singularem: eximiamque virtutem communium omnium impensa: eū retinendum in italia censebant. Sapientissimus uero Senatus uenetus: maxima tunc classe: & terrestribus copiis iapidiam: liburnos: illyricum: Epirum:

Peloponessum: Cœcyrum: Cypram: & nōnulas Aegz: Ioniq: in aris iulas/a potētissimo Otomano nunc gentium terore/magna impensa x gre turbabatur. Nec deerant grauiissimi uiri: quibus e re publica: uideretur hanc missionem magnanimo imperati nō negare: Sed potius ad inclytum: & potentissimum Burgondia ducem locuz: beniuolentissim ueritatem illum mittere: Atq: simul & ratiū tam longis bellis contra Turcum gestis ex haustum tanto sumpeu exonerare. Tamen uicit utilitatem/ amor italiz quietis adeo: ut nec pecuniis parcer: nec intentatum aliquid relinquere: quo minus salutis sociorum omnium confulseretur: uenetus senatus statuerit. Creatus uero fuit legatus ad eum uir omniū clarissimus dominicus Georgius ciuis i regerrimus: Orator eloquentissimus: Senator grauiissimus. Atq: eo tempore Senatus princeps: & in re publica summus: Qui iduino suo i genio licet illum a proposito proper multa: quæ tunc aduersabantur: deterrente nō potuerit: Tamen sua sapientia: atq: auctoritate/diu suspensum tenuit. Sed cum ille in partiam rediisset: & multa imperatorem urgenter: atq: bellicissimi ducis Burgondia legati omni studio: & diligentia eum ad iter

1949

impellerent: nec aliquibus amplius pollicitati onibus: aut uitibus discessus eius listi posse uideretur: omnium patrum consensu demandata fuit illa tā difficultis prūcia hisc magnifico: & lapienteissimo francisco diedo iam per padum ad hanc prefeturam Bergomenlem bonis auribus/nauiganti: uiro non minus uitate: q̄ fortuna insigni: Qui prudentia: assidueitate: ac illa peculiari ingenii dexteritate: cum magna gloria nominis ueneti hon soluz eum ab incepto itinere reuocauit: Sed etiam firmissimum uiri pectus/adeo demulxit: & ueneto imperio oblequentissimum fecit: ut nihil magis imperatori nostro Bartholomeo cordi esse uideretur: q̄ quocunq: tempore: quisquis rerum status futurus esset: illi non modo obtemperare: sed etirā bōestissimū Se natus desiderium quocunq: modo posset p̄ uenire: Equos: arna: aurum: supellestilem: quicquid domini: quicquid foris haberet: eius arbitrio permitiens. Statuerat etiam primo quos: tempore omnem exercitum lustrare, ciuitates omnes circuite. Arces usere: deinde ad luncium arnam se transferre: & ita sua sa pientia: atq: consilio fauces illas italiz muni re: præsiduq: firmare: ut postbac neq: Turcorum: nec quorūcunq: hostium nobis impe

tus timendus esset: Quod si ex omnibus rebus humanis: & diuinis nihil fide præstant⁹ Nihil sanctius: nihil deniq^z maiori reverentia dign⁹ repertiri potest: qui illam omnium reruz sanctissimam sanctissime seruauerit: sanctissime coluerit: & uita ipsa chariotem habuerit: Eum quis orator: quz copia dicēdi: qd^z flumen ingenii digne latit laudare posset? Nam nec ullus carcer: nec ullus mortis med^z magnanimum imperatorem nostrum ab ea fide: quam ab ipsis incunabulis sibi ducem: uitæq^z magistrum proposuerat: diuellere unq^z potuerunt. Tertius est modeoacia insubrum cœleberrimum oppidum: in cuius cœcis fornici bus fere ad biennium sepultus: ne fidem uiolaret uitam extreme per omnia duxit. Tertius est Romana eccl^{ia}: quz illum agro piceno pheudi nomine donare uoluit: si a fide uenitorum: & francisci Sforziz deficere uellet. Testes sunt prouidentissimi Florentini: qui magnis premiis: & maioribus pollicitationibus eius inconcussam fidem s^zpius sollicitarunt. Sed quid eius antiqua fidei monumenta cōmemoro? nūne hoc tempore post hanc pacem italiz datam: & foedus cum senatu ueneto iustum illustris: & prudentissima blanca mor tuo fortunatissimo coniuge: filioq^z Galeacio

in Gallia agente: & ipsa Mediolani dux imperatorum nostrum ad se allicere tentauit: oblatu ei Tricio oppido paterno: & promisso magno stipendio: ac ingenti equitatu: quibus flaminiam premiū belli futuram sibi expugnaret: firmatura etiā foedus nuptiis medez Bartholomei filizi: quam nurum se affirmabat optare. Pius summus pontifex Sigismundum pandulcium: & omnem malatestam familiam insignem illam quidez: & quodā potestia: & rebus gestis illustrem proper innumeratū: ipse dicebat Romanz eccl^{ie} illatas in iurias omni flaminia pellere nitebatur. Sed cum parum sibi succedere uideretur: ob suspecciam ducum eccl^{ie}: cum malatestis ueteres: affinitates: ad fidissimum Bartholomeum spem omnem conuertere: promittens Ariminū & omnem malatestarum dicionem: præterea equitatum: & magnum auri pondus: si Pandulfium genus e prouincia illa eliceret. Carolus christianiissimus Gallorum Rex: per Loudouicum Valpergiū legatum: primum Bartholomeo significauit: ipsum omnium suaz copiarum a le sumnum ducem declaratu: cum annuo stipendio aureorum scutorum quinquaginta milium supra centum milia. Deinde interueniente alano sancte Romanz

Dixit

Iusta amica

millemm?

nder Joh

eccl^{esi}z auinioris firmissimo cardine: iterum
ad imperatorem munus: & totius regni Gal-
lici gubernationem euocatur: aucto stipendio
ad ducenta milia aureorum nummum: addi-
to etiam quodam non uulgi principatu: &
in quacunq^e ciuitate italiz uelle uadibus da-
tis. Quot principes? quot reges? illum suis in
signibus donarunt: & in eoz familiam adop-
tar voluerunt. Sanctissimus Cæsar Frederi-
cus Romanorū imperator cum Româ pro-
fectorus esset a Bartholomæo tanq^e totius ita-
liz moderatore per legatos petiti: ut se p^{re}ita
liam transeuntem suis litteris saluum: & col-
lum esse iubet. Exeat fœdus adhuc scri-
ptum: qno manifeste apparet bellissimum
& gloriissimum beduorum ducem tot^{em} ex-
ercitus: & imperii summam Bartholomæo de-
mandasse: & per biennium continuum: ut
notis: nibil ferme aliud apud Senatum uene-
tum per plures oratores egit: q^{uod} ut illum quo
cunq^e modo iu Galliam traduceret: tanta ex-
pectatione: ut Hannibalem: Alexandrum: au-
lilium Cæarem uiuentes ad se uenire opina-
retur. Beatissimus^{ez} esse uideretur: si diutius
apud se morari posset: non solum propter rei
militaris orientiam: sed etiam propter incredi-
bilem quandā eius uiri integratatem. Adebat
uit

diuino ingenio? sapientia singulari: su-
ma autoritate: religione: atq^{ue} fide prædictus
Bernardus benibus elegans juris consult⁹: &
magnificus eques auratus: qui per triennium
ueneti Senatus nomine pro firmati foederis
dignitate a latere illustrissimi beduorum du-
cis nunq^e discessit. Hic se nō opinari: sed scire
non auctoruisse: sed uidisse. non interfuisse: s^{ed}
p^{ro}fuisse: atq^{ue} omnibus ingenii uiribus pro cō-
feruanda ita nostra: tranquillitate coegisse
affirmat: ne illud tā ardenter illūm ferociissi-
mi ducis desideriū impleretur. Ita enim aīo
eiūs ab ipsa natura bellis dedito: infixum ui-
debatur: italauim militarem disciplinam: a nul-
lio: q^{uod} a Bartholomæo bellorum omnium mā-
ximatur: q^{uod} rerū: peritissimo: disci posse: nec
erubescet sapientissimus: & magnanimus
imperator: qui nemini gallorum regum i ad
ministrandis bellis inferior extitisset: palā di-
tere se Bartholomæo coles: cum in gallia: tra-
scisset armigerum futurum: dummodo sub
santo præceptore latīna militiam: uerumq^e
labore: idcere dare. Quas tantas oēs occisi-
ones: & ad amplissimam gloriam consequēdā
comoditates fidissim⁹ imperator noster omi-
nit: ne fidēm imperio ueneto datam paruiface

Eduardus
Indutus
Iustus Iohannes
Regius
Petri

re uideretur. Nec tamen cum in ista fide tuēda tam clar⁹ extiterit: in ceteris amplissimis uirtutibus inferior reperietur. Nam q̄ libera lis cum in homines: tum etiam in ædifican dis instaurandisq; ædibus fuerit ex hoc intel ligi potest: q̄raro aliquem in donatum abire permisit. Datur præterea etiam intueri pul cherrimas arcis malpagæ: & Romani: & amplissimas ædes/uctustate collapas: detero si tu multis in locis auctas: & eius sumptu i genes factas. Magnum quidem eius magnificen tie signum non modo erga homines: uerum & erga ipsa testa. Nam sistere ruinas: solitudinem peliere. Ingentia opera ab interitu uedi caræ magni: & liberalis animi est. Quæ licet muta sint: letari tamen uidentur: quod frequentantur: q̄ laudatur: q̄ aliquando in pri stanam iuuentam restituta uideantur. Religi onis uero eius non parua extant documenta pluria templo: qua ab ipsis fundamentis ex iuēda curauit. Nedē illa extra arcem malpaga diuio iohanni bapteſta dicata: monasteriu basella: fratrib⁹ diuī dominici colēdū. phanū illud mira architecturæ/seraphico Francisco ad martinengum: & in oppido templum augustū ingens uirginib⁹ sancte clare: & ad

Imperio
Caroli
Thalensis
Thalensis
ppdioris
ppgatibus
pppato
franciscus pppato
Leyata
pater pppato

romanum sedem illam Petro apostolorū prin cipit: & in pria ista ciuitate sibi super omnia exillisima Sacellum hoc marmoreum formo siliū: & nobilissimum cogitatione: & ope ra loāis antonii illustris architecti ædificatū quod cum ornati àtiquitate facile certare pos sit adeo: ut neq; Teledet: aut Theodori: neq; phidie: aut praxitelis: neq; pyrgoteli: aut ly sippi ingenii: aut manus in eis desideraret. Finito cius iusticiæ: sorteitudinē: pietatem. Nā cum nullum sit magno principe: & immortalitatem merito/impendij genu dignius: q̄ q̄ erogate in posteris: quibus satis dignis laudi bus huius uiri pietatem in celum efferem⁹: qui ceteris omnibus posthabitis: omnis suas fortunas ad opprimendum immanissimum Turecum: ad leuandum miserorum inopiam: & humani generis fecunditatem propagandam hoc ultimo testamene/dicatas esse volu it! Nam supra ducentas: & quinquaginta milia aureorum nummum optimo Senatui Veneto: in expeditione conera Turcum eroganda legavit. Prospexit etiam prouidentissimus pater patris: ex hoc honestissimo: & amplissimo suo legato/peri signum Alexium aiardii: & ceteros integerimos huius pietatis p̄siden

Vix malitia
tes: quot annis exoluendo nullam Bergomen
sem uirginem maturam uiro, sumpfuturam:
que singulo singulis annis legitio sp̄slo nō iū
gatur. Ex quo intelligi potest: q̄ modeste: q̄
pie: q̄ sancte, lasciuam uenerem: Adulteria:

Lasciuam venit
Adulteria. Stupra
fusca
Stupra: incestus: & omnes damnatos coit⁹ au
ferre: atq; ex ista sibi iocundissima patria et
dicare uoluerit. Præterea q̄ sapienter: q̄ fœli
citer ista gigendi occasione tantum accellio
nis ad fecunditatem istius patriæ hominū
feracissim⁹ fecerit: ut dec̄tēto & natura so
li: & prouidentia tanti imperatoris cū omni
populofissima orbis terrarum ciuitate de cen

De Cœpī capitulo
Unde ex imp̄o.
Ex his castra: ex
his ciuitates augentur, ex his, uici replentur,
his bona artes crecent, his togas: & arma illu
strantur, his Duces, Reges, Pontifices gignun
tur, ex his fortasse exorietur aliquis: qui quā
doq; iustum: pius: & inuictissimum Barthe
lomeum istum: omni ex parte referet, Ip̄e
uero ubiq; in Turcos pacata Italia: & omnib⁹
humanis: atq; diuinis rite peractis anno isto
iubilationis: & gratiae: æternæ cōpositus pace
quieuiſ. O magnitudinem animi cui singula
rem: Optate: nō solum in patriam: sed etiā
erga omnes christianos: inaudita. Optime

Erga omnes
christianos

Nro hospite.
De Imperio p̄d
Bartholomeus: ut aliquando ad te redeat: quo
hospite: nūq; res christianas trictas: aut italiz
imperi⁹ a potētissimo: & crudelissimo Tur
coruz rege: cōprimi: poruisse fatebor: obstupe
scēt posteri: nec ulla unq; ciuitas de laudib⁹ tuis
cōrīcesset. Nec ulla unq; ciuitas tantū se pio ia
stabit alio: q̄tu Bergomelis ista patria tibi
carissima: qua uirtute tua claret: gloria sp̄le
descit: p̄ierate in cœlū uehi. Sciebas p̄fecto:
ubi uera: ubi sempiterna esset uita. Nā pius:
& iustus exercitus ip̄atori qui patria: & ip̄ius
christianum nomē adiuuare: acq; augere stu
det: nec labori: nec sp̄le: nec sanguini parēs:
habet in cœlo distincta sedē: ubi tuo sempī
terno fruas: quo i loco false æternū miseri ma
xie Bartholomeus: æternūq; Vale. *Quæ cū*
ita sint Magnifice p̄tor: illustres legati: optia
tes Bergomelis: fatis ut arbitror cōsolations
cōpe poruistis: q̄ apte i cōlexis Barthe
lomeum istum: omni ex parte referet, Ip̄e
tāto: ex p̄petua: & cōstāti fama tāto: t
patria: & omne gen⁹ boīm merito: ac etiā ex
eius honestissima beneacta uita: immortale glo
ria: postremo cœlū ip̄ni adepeū fuisse: nec mi
nus christianissimū Senatū Venetū: q̄to ip̄a
tore: & iuictissimū Bartholomeū tāto Sena
tū omni ex parte dignissimū: quod ita esse
declarat noua ista: & inaudita funeris pompa

Salvi abru
Salvi abru

beneficentissimus Senatus Venetus: eum di-
gnatus est: quia tu religiosissime Antistes: &
tu magnifice prætor: quia uos illustres legati:
& tu ciuitas Bergomensis: & quam uos primi
dues exercitus eius tanta caritate prosecuti
estis: pro quo supremo munere: & tam pio of-
ficio nois iſignium agnatorum ego uobis inge-
tes gratias ago: sumus uero deus premia di-
gna ferat. Quid igitur amplius illi ploluendū
nobis supest: nisi ut immortali benignoꝝ deo
primū gratias agamus: q[uod] tātē rēpō, nos huic
mō imperatoris fidei commendare voluerit
quē ad pacē italiam dandā: atq[ue] adeo etiā tu
endā/natura genuit: disciplina instituit: usus
confirmauit: Deinde eius maiestatem: & reli-
quos superos: quib[us] possumus uotis: & perib[us]
oremus: ut eius illustrem: & innocentissimū
animū in celestem patriam acceptam zet-
no illo: & diuinō gaudio soueant: & amplectā-
tur: & quando tale præsidium tantarum pe-
cuniarum: & huius italicæ pacis habebit ipse re-
liquit: qua stante christianum nomen cedere
non potest: istam quietem ad proterūdum in
uisum Tuncq[ue] genus diuturnam: & scilicet
esse iubant.

Vos autem clarissimi generi : & nobile Co

leorum genus : uos optimi Bergomenses :
& prestans exercitus : non tam micerere :
& lugere debitis : qd parentem : qd decus :
qd siuis uestrum : qd diuum imperator
uestrum amiseritis : quam gaudere : &
lari : qd diuiuo munere tam diu illum uo
bis : & nobis : ac omni Italiz fruentur
dederit : ne erga sumnum deum ingratia :
& ipsi Bartholomao, iam celitibus addi
to celestem patriam inuidere uideamini.

Vos uero ingenui adolescentes uix per etat
tem infortunium uestrum intelligentes:
quos ille fortunatum suarum hzedes/ef
se uoluit: scitore magnum onus uobis incu
bere: non q; egregie indoli uestræ quisq;
diffidere possit: Sed ne quod tanta dignu
laude accepistis: id ulla ex parte degene
ratum / posteris restituatis: fuerum cum
maior adoleuerit etas tane imperatoris
exempla animo repetentes ad uitatem
omni studio capessendam| insignes genito
res uestri: & Auus excite Bartholomæus.
Non enim dubitandum est: quin ille
summa celi regione locatus etiam tam
lætis oculis nunc uos alpicat: q; celesti

fauore nos: & natos natorum æternum
prosecuturus sit.

*Ad monasterium Abbatia P. et
S. Simeonis Confessoris*

BERGOMI IN FCRO
ANTE AEDEM DI
VAE VIRGINIS IDI
BVS IANVARIIS AN
NO SALVTIS SEX
TO: ET SEPTVAGE
SIMO SVPRA Q. VA
DRINGENTESIMVM
ET MILLESIMVM.

Oratio funebris elegansissima. Gabellini
Paielli equitis Vicentini: & historici eloquen
tissimi prope ex tempore habita. Bergomi
pro Bartholomeo Coleo Veneto exercitus
imperatore: acq: impresa Vicentini: q: dili
gentissime quinto ealendas februario: Mil
lesimo supra scripto. Xisto summo pontifi
ce. Frederico imperatore: Andrea Vendra
mino Venetorum duce:

Mirabile opusculum Sancti Vincencii or
dinis predicatorum: de fine mundi. In quo poti
ssimum cotinens tria. Primum de casu huc ruina
uite spiritualis. Secundum de ruina digitatis eccl
esiastice. Tercium de ruina fidei catholice. In tr
actatu quorū multe calamitates diuersis tem
ribus fuisse declarat: & quedā future p̄dicūs
ad terrorē maximū tā cleri q: totius populi cri
stiani. Ad postremū de duplicitis anticristi ad
uentu. mixti. s. & puri.

Cce positus ē hic in ruinā. Luce se
cūdo ca. Bona gens uolēdo ad p̄lēs
loqui de fine mundi: Primo p̄ponaz
q: p̄dicātes finē mundi esse cito & breuissime:
nec laudare nec uitupare uolo. Sedō q: p̄dicā
tes q: finis mundi nō ē ita cito sicut aliqui p̄di
cāt: ymo q: ml̄tū dispat: nec laudare nec uitu
pare uolo. S3 ad oīndēdūz cui iſtōrū potius sit
credēdūz: tres p̄phias breuiſ apire uolo: que
hīs daniel. z.3. &. q. capl'is. Quarū p̄ria lo
quit Del cadimēto della uita spiritual. Sedā
Del cadimēto della dignità eccl̄astical. Ter
cia. Del cadimēto della fede catolical. Ut cū

Prima
pphe
cia

Premissi
ratio
Allegoria

uideritis eas successiue cōpleri: possitis agno
scere q̄s i p̄torū p̄dicatōrū sit uerior. Nā oia ue
teris telementi oriebat i figurā. S; nō allego
auuthoritates de fine mūdi qz opioēs p̄dicatū
de fie mūdi diuersē sūt hodie. Moral r aut lo
quar zé. Cū igis uideritis pphie prie opleri i
tellecty: tū poteritis dicer ecce hic. f. staty ui
te spūalis om̄s uitas. Nam tpe apl'orū &
martirū: xpiani aprincipio quo sciebat loqui:
disciebat facere signū crucis. & in mēsa oēs da
bāt benedictōe; ante oestionē. & post oestio
nē gratias deo referebat. Om̄s sciebat Pater
noster. & Ave maria. & Credo in deū. Et co
tidie orabāt de mane & de sero. & öni die mis
fas audiebat: atēq̄ q̄c̄j t̄pale facerēt. & erāt
quotidie pleuerātes in frāctione panis. i. coū
cātes erāt i factamēto altaris. Om̄i die sermo
nes audiebat. nec poterāt faciari serones audi
re. Oēs sciebat modū oīfīdē deo. & tēplo ob
laciōes & offertoria mīstrabāt. decias de q̄c̄
qz re sacerdotib; dabāt. & quod melius erati:
ecclesiis de bonis suis subueniebānt. & önes
adiuicebāt caritatebāt. Non erant usura
rii. nec falli magratores nec mēdaceſ ^{temporātū} mōtores
& uēditores. ad inuicem erant pacifci sine dis
cordia. & sine iuidia. Matriomia i maxia ho
nestate seruabāt. Hoies erat helemosinarii.

auto puro. i. q̄ xpia ni tas erat i pfecta uita spi
rituali. & i ardore deuotionis & supne carita
titatis. Nā sicut aurū excellit oia metallū: sic
uita spūalis om̄s uitas. Nam tpe apl'orū &
martirū: xpiani aprincipio quo sciebat loqui:
disciebat facere signū crucis. & in mēsa oēs da
bāt benedictōe; ante oestionē. & post oestio
nē gratias deo referebat. Om̄s sciebat Pater
noster. & Ave maria. & Credo in deū. Et co
tidie orabāt de mane & de sero. & öni die mis
fas audiebat: atēq̄ q̄c̄j t̄pale facerēt. & erāt
quotidie pleuerātes in frāctione panis. i. coū
cātes erāt i factamēto altaris. Om̄i die sermo
nes audiebat. nec poterāt faciari serones audi
re. Oēs sciebat modū oīfīdē deo. & tēplo ob
laciōes & offertoria mīstrabāt. decias de q̄c̄
qz re sacerdotib; dabāt. & quod melius erati:
ecclesiis de bonis suis subueniebānt. & önes
adiuicebāt caritatebāt. Non erant usura
rii. nec falli magratores nec mēdaceſ ^{temporātū} mōtores
& uēditores. ad inuicem erant pacifci sine dis
cordia. & sine iuidia. Matriomia i maxia ho
nestate seruabāt. Hoies erat helemosinarii.

Vita xpia
norū i pri
mitia ec
clesia

Sacerdotis sacerdotum exaltat
Religiosi
Caritas & deuotio
Autoribus

fideles sine errore, alta sapientes; sed simplici
ter credentes. Domini tēporales recti in iusti
tia; & pleni misericordia. Domini ecclasiastici
... prelati erant pii. Nam redditus in tres par
tes diuidebant, duas ecclēsias & hospitalibus
& iudicis & orphanis & paupib[us] dabāt, ter
ciā partē mōre[bus] sibi seruabāt p[ro] vita, & quod
in capite āni supabat; paupib[us] etrogabāt, co
tidie celerabāt, & p[re]dicabant, caste & sancte
iuebat, populo bonū exemplū dabāt, slacer
dotes erant sanctificati, casti, largi, deuoti, di
scrēti, & honeste cōtēficationis, līne auaricia,
p[ro]ni ad bonū cū mansueti dīne & h[uman]itatem.
Ita religiosi honesti, paupes, cōbēdētes, san
cte uite, ita q[uod] de mille unus nō possit trāsgre
diens regulā suam. Ecclesiis honorate erāt a
populo suo taz in reparatōne q[uod] i edificatione,
& deuotōe. Artifices & laborātes erāt credē
tes articulos fidei, & mādata dei, & illa seruā
tes ad p[re]ctū; ut religiosi suas reglās & nōmē
dei hébāt iu magna reverētia & maxio tiore
& fetuore. & sicut erat fides uera sita etiā nera
uita, cū caritate sp[irit]uali, i, cū spirituali deuotōe

Ita q[uod] caput ecclēsie tūc erāt aūrū purum. Et
istud tēpus durauit ultra q[uod] dringentos, ānos,
Et postea descēdit de auro ad argētū xpianis
tas; quod min9 ualeat. Et tūc surrexerūt Arri
ani & alii heretici in ecclēsia, & loquebātur er
tores & falsas opiones cōtra fidē. Ita q[uod] q[uod] eos
totus mūdus fuit corrupt⁹ suis opionib[us], qui
errores & false opiones p[ro]nūc nō possunt ex
plicari, s[ed] satis patēt in ecclēsia, .i. in libris ecclē
siaſticas. Ita q[uod] xpiani p[re]dicerūt formā ſe signā
di, & modū orādi, & coūcandi, ac missas au
diēdi, & oblationes offerādi, & decias dandi,
& articulos fidei & p[re]cepta dei sciēdi, & ecclē
sias ornādi. Et finaliter stat⁹ uere fidei & bo
ue uite corrūt. Et tūc deus misit doctores ec
clēsie, s[ed] Sāctū Augustinū, Sāctū Hieroni
mūz, Sāctū Ambrosiū, & Sāctū Gregoriū. Et
alios q[uod] plures sāctos & egregios doctores; qui
fūstauerūt fidē catholicaz, & p[re]cepta legis, &
uirtutes, & sacramēta, & nitā bonā & sācta z,
exponēdo sāqrā scripturā, disputādo ōtra he
reticos. S[ed] tūc ecclēsia nūq[uod] potuit r[ed]uci ad prīſi
nū statū ſue g[old]ū aureū; p[ro]q[uod] ūpa descendit de

Aureū tē
p[ro]dura
uit an
nos
4000.
Arriani
here
tici

Argenteis
tēp⁹ du-
ravit ā-
nos
,cccc,

:

Maho
me
tus
:

auro ad argentū, qz deuotionis gustus siue ar-
dor dep̄dit⁹ fuit. Et istud tēpus durauit ultra
qnḡētos ānos. Et post istud tēpus statua, i. ec-
clēsia & xpianitas descendit de argēto ad uē-
trē & s̄ mora erea: quod ming ualeat. Naz es
uoluitur ad qnctūqz partē, & male sonat. Sic
tunc xpianitas uoluebas modo a pte dextera
stra fidē p falsos errores: mō a parte sinistra
stra uirtutes dei p falsos mores, & turpi sono
erat. qz uerbū dei nō pdicabatur. Et tūc erat
Mahometus: qui corrupit totā barbariā. Mi-
sse nō audiebātur nisi coacte, nō faciebāt ora-
tiones, deū negabāt, mūd⁹ erat positus in ma-
xima malignitate, cēs pmittebas plenissime
uicia ppetrati: nō erat misericordia, nō erat iu-
stitia, nō erat huilitas, nō erat pietas, nō erat
fides, nō erat obediētia mādatorū, nō erat ra-
m⁹ bone uite. Vnde tūc doīni⁹ nosler ihēlus
christus uoluit destruere mūduz, ut iuenitur in
uitis scōrū: Doīni⁹ & Francisci. Quādo oī-
potens deus: pre nūmia ira in ipso monstrata
contra peccata mundi cum tribus lanceis cō-
tra mundum uibrabat, que demonstrabant

tria, s. antieristi pseutōnē, mūdi sflagtatōnē
& diē iudicii. Et tūc uirgo Maria obtinuit u-
naqz modicā dilatōnē sup̄ finē mūdi a filio suo
. s. q expectaret pdicationē ordinū Sanctorū
Dominici & Francisci, ut patet in legēdis ipo-
rū, ut predicarēt p mūdū, & auerterēt gentes
mūdi. Et durauit istud tēpus qntū durauerūt
iste due regule in obseruātia fratrū, uidelicet,
per centum & quinquaginta annos. Et iste
due regule quantum ad obseruantiam modo
deficiunt & sūt iaz pl⁹ q̄ quinquaginta āni: q̄ i
ihs regulis nō tenet fratres uia nec semitā, i.
uota & cerimōias, ymo ipsi sūt peiores q̄z ce-
teri xpiani, in supbia, i. gula, in iuidia, in ira, i
accidia, i symoia. Ita q̄ ipsi sūt exēpla: totius
male uite, & facti sūt uia pditionis. Vnde sta-
tua idest ecclesia descēdit de ere ad tibias fer-
reas. Et istud est tempus in quo sumus mo-
do. Nam ferrum est dutum & implicable &
frigidum de se: quod non potest mutari nisi
per ignem & percussionem malleorū. Sic est
ad piēs/cristianitas. Naz nō est prelatus: nō
est doīnus tpalis: nō religiosus: nō sacerdos:

Ordies doi
minici &
Frācisci
:
Tēp⁹ ere
u3 dura
uit an
nos
,cl.

: . 3. v. L. 1516.
ann. 1. 1516.

84-

Tempus ann. → N
v. 1516.

nec status maritalis; heremita; nec mercator;
nec status uirginalis; nec statu*s* uidualis; nec la-
borator agrorū; nec artifex; nec scutifer; nec
seru*s*; nec scolaris; magister; uel discipul*s*; do-
ctor; uel legista; bachalari*s*; nec artista; qui se
emēdate uelit de sua mala uita; nec p̄dicator
nes; nec p̄ exēpla; nec p̄ miracula; nec tormē-
ta; nec per infirmitates; nec mortalitates; nec
guerras; fames. & iundationes aqrū; nec p̄ ob-
ſcuratōnes solis & lune & aliorū planetarū;
que oia uidētur nobis ī ūlī deliramēta . Ita ipli-
cabilēs sūt xp̄iani; q̄ nō uidens hoīes ūlā demo-
nes ifani; & sunt austeri ūlī ūlī sine uilla pie-
tate; sine uilla benignitate; crudeles sine carita-
te; usurarii sine uilla largitate; duri sine uilla de-
uotione; amatores huius seculi sine ullo iōte
dei. & tēptores regni dei sine ullo amore. Et sic
sunt alspiores; iplicabiliores; & diuiores ferro
xp̄iani isto tpe. O quō descendit statua de au-
to ad ferrum; quō deteriorata ē. Vnde uenit
catū ē q̄ David pp̄hāuit de isto ferro. d. huī
auerū i sp̄edib⁹ pedes eis. ferū p̄trāsūt ani-
mā eis/ i ps. Cōfitemi. i. Nā sicut cōpedes im-

Psalms David 130
familiars

pediūt cōpediūt ire corporaliter; sic spūl'r pccā
ipediūt aiam. qz quelibz aia cuiqlibz hoīs spū
alter icedere debet & festināt ut dicit Dauid
Ibunt de uirtute in uirtute*s* & uidebitur deus
deorū in syon. Nam aia cuiqlibz discreti uiri
duos pedes habere debet; quibus debet festi-
nāt ire de uirtute in uirtute*s*. Primus pes de-
xter est amor celestis. & simister est timor ifer-
nalis. Et cū dyabolus tēptat de peccato; cogi-
tare debet homo quō pene in iferno sunt para-
te cuilibet fatiēti illud peccatū. de quo tūc tēp-
tatur. Et sic cogitādo resūstitur peccato. Secū-
do cū dyabolus tēptat ut dimittat homo ali-
qnod bonū; quod ceperat facere. uel quod fa-
ciebat ut illud deserat & relinquit; tūc ipse co-
gitare debet; q̄ dimittere illud bonū opus de-
linquendo; perdit gratiam idest amorem dei
Et sic homo cogitando; quod incepit; adm̄-
plebit. Et ita per illos duos pedes scilicet amo-
ris & timoris; ibit de uirtute in uirtutem. hic
in isto mūdo. & in alio uidebit deū deorū i sy-
on. i. āgelorū in gloria uisionis beatæ. S3 heu
dicit Dauid. supius loquēdo de tpe moderno

Anno 1580
familiars

*Unguentum
pigritia*

q̄ huiliauerūt in sp̄edibus pedes eius. s. ocio-
litas & pigritia. qz coiter sp̄edes habēt duos
oculos in quib⁹ claudūtur pedes. Ita q̄ nec se-
stināter; nec apte homo pōt incedere. Ita isti
duo pedes cui⁹ lib⁹ hois. s. amor celestis & ti-
mor infernalis / qui satiūt ire apte aīaz de uit
ute in uituitē / sunt huiliati in sp̄edibus ocio-
litatis & pigrie. ita q̄ de mille nō repies ho-
die unū de supradictis: qui amet deū, & time
at inf:rñū, ac si nūq̄s mori deberet. Ideo sub-
ditur. ferrū pertransit animā eus. i. obstinatio
non se emendandi a peccatis: pertransiuit ani-
mā eius. i. cuiuslibet cristiani. O quanta pigri-
cia. O quāta obduratio est nūc in ecclesia dei
. i. ogregatōne xpiana. 'Na modo uix se sc̄iūt
signare. & male. pauci min⁹ orare. modicum
cōliteri & tarde & male. & peius missas audi-
re. & coicare. ac pessime p̄dicationes audire.
Articulos fidei pauci sc̄iūt & male. & pei⁹ p̄/
cepta legis. male dāt tēplo oblatōnes. & pei⁹
decias. minie iclināt ad reiſſiōēs iūriarū: &
ad restōnes rapiarū. Oēs sūt pōpoli. mēdaces
ābicioſi. cupidi. auari. raptōres. & deceptores

mādata legis mime obseruātes. s. blasphemā-
tes deū. & atēnentes seruiētes deo. sine stabili-
tate & pl̄fscandali iferūt q̄ fructus. nichil exē
pli boni portāt. Omēs plati ſupbi. uani. pōpo-
fi. symōiaci. auari. luxuriosi. qui fidē in mēſu-
ra terrena poſuerūt. q̄ tātaz fidē hēnt: q̄ntus
ē reddit⁹ in pōdere. Curā ecclē ipli curāt mo-
dicū. De eis q̄ plus dāt & q̄ ſibi plus p̄mittit
curā hēnt: & ita eos ſuſtinēt iſtūlos: quod ue-
ritas / que nō querit agulos pati nō pōt. Ipli ſūt
ſine caritate. luxuriosi. gulosi. pigri. q̄ nec ce-
lebrāt. nec p̄dicāt: ſcādalizāt. Doīni tpales
ſine caritate. ſine misericordia. ſine pietate. ſine
pace. Dereligionis breuiter loquēdo uō ē in to-
to mūdo: q̄ tēat reglaz ſuā ut debet. corrupti-
oēs. & ſcandaloi. & aiabus facti ſūt uia pditō
nis. Sacerdotes p̄ſcantur hodie honores: fed
minimē mores. Nam ipſi ſunt ignorātes. pre-
ſumptioſi. & deridentes. Idiote. & ypocrite. fa-
pientibus detrahētes. auari. symōiaci. deterio-
res. iudeis. luxuriosi. iūidi. totū mūduz corrū-
pentes. & iſplicableſ. tardī ad oratōnē. uelo-
ces ad luxuriā. post denariū uelot⁹ currētes.

15.

Crudeles sine mia, tenetes m' ta a'ma; s'z mi-
me breuiaria, ptinaces ac loq'ces; s'z minie s'ut
ueraces. Gauderet xpianitas; cū de mille unū
deuotū iueneret. Ille eēt tenēdus bon'g; s'z mi-
me uisitādus, maxie a mulierib'. Vnde cum
dolore possum' dicere, q' uerificata ē pphia
hec que dicit. Quō obscuratū est aurū, muta-
tus ē color optim', disp'si s'ut lapides lāctuarii
i capite oīz platearū. Tren. q. Nā aurū bone
uite obscuratū ē in mūdo, mutat' ē color op-
timus. i. uei bū euāgelicu, quod alias depig't
uariis coloribus .i. uirtutib', mutatus ē color
optim'. i. itellectus sacre pagine, i colore phi-
to & poetico, qz pdicatores oēs / nisi pauci /
nō pdicāt biblia. disp'si s'ut lapides lāctuarii in
capite oīm platearū. Nā isti lapides s'ut religi-
osi sapiētes; qui debēt defensare citatē. i. xpia
nitatē a demoib', cū lapidibus. i. cū auctoritatis
sacre scripture, pdicādo oīra uicia, qui
dispersi sunt p plateas dominorū tēporal'ū; ut
sibi dignitates eorū acquirat. Nā uix reperies
doctores ul' magistrōs in monasteriis; s'z citius
in curiis. Nā un'g ē oīfessor regis, alius regine.

Tren. 4.

16.

alius ducis, alius duxisse, alius comitis, alius
comitis. Et ita disp'si s'ut lapides sanctuarii
.i. ecclesie. Per istas plateas; ut bene possim'
dicere Pupilli facti sum'g absq' patre, matres
nostre quasi uidue, aquā nostrā pecunia bibi-
mus ligna nostra p'cio sp'parauim'. Tren. b.
Nam pupilli facti sum'g absq' patre .i. unico
pastore eccl' astico, & etiā anime nostre absq'z
patre sp'uali, q' ipossible est q' mulier uolens
deo seruire; de decē unu' repiat patrē sp'ualez
stabilē. Itē matres nostre q'si uidue sunt. i. di-
gnitates ecclesiastice. Na'z nō est episcopus q'
curet de aiabus sui episcopatus, nec rector; q'
curet de aiabus sue rectorie, ymo / quod dete-
tius est; ipsi. s. rectores sunt absentes, & ad ā
nos dāt uicatioñ ignorātes, nec dolent si lupi
rapaces alias s'ut capiētes. Itē aquā nostrā pe-
cunia bibimus. Ista aq' est gratia sp'us sancti si
ue uirt'g; q' daf in sacramētis p misstrōs ecclē-
sie; q' s'ut sacerdotes. S'z ista aquā pecuña bibi-
m'g, qz nō ē un'g de mille misstrōs; q' libere
& actu sacramēta misstrare uelit; qn coopte l'
discoopte sit symoiacy, i. mētal'r ul' corporis

Tren. 4.

17.

Vl'.

81. opera fissa

Antichri temp.

Temp. ante 23 ap.
pars erat de ferro, & alia de luto. Istud erit tē
pus anticristi: už fuerit natus, in quo iaz gen
tes icipiēt eē de ferro. i. obstinati in peccis plus
q̄ dictū est, nō se amādo, & implicabiles ad nō
se submittēdū, asperi ad nō se miserādū, & fri
gidi ad nō deū amādū, pōposi ad mūdū dilu
gēdū, & duri ad nō credēdū. s. articulos fidei
catholice. O q̄ durū erit illud ferrū ultie p̄tis
statue, i. eccl̄e quādo xpiani negabūt deū &
fidē: ut possint evitare tortuē corporalia. Nā
bene erit ultima pars: cum natus fuerit anti
christus & finis mūdi iſiml cōputabitur. Item
cristianitas erit deluto: sicut una pars pedum
statue, qz gentes carnales erūt. Nā nō serua
bit Lx matrionii, nec grad⁹ ſagittinitatis
nec erūt ieiūia, nec abſtinēcie carnalū. Sz erūt
luxuriosi oēs & sine lege, gulosi & sine absti
nēcia ullig carnalitatis, Sz carnales totaliter
sine temperancia, auari & pomposi sine hu
militate, & sine paupertate, pigri & ociosi: si
ne diligēcia ſue ſalutis. Et ſic omnes mali
cristiani erūt lutuosi & ferrei. Et de iſto tem
pore lutuoso faciebat David oracionē deo.

*Temp. fer
mū
ūc*

Ita q̄ a maiori uſq; ad miotē auaricie ſtudēt.
& ſic totus mūdū in negligēcia & obſtinatōe
ē, q̄ nullū ul̄t emēdare le, ymo duriores fer
ro in peccis efficiuntur. Sic bene poſſum⁹ di
cere, q̄ ferrū, i. obſtinatō pccī p̄tāſit aia⁹ eiq̄
, i. cui⁹ libz xpiani mali. Sz iſtud ferrū hūilia
bitur p ignez & p cuſſione malleorū. Sed iſte
ignis & iſta pcuſſio erūt cito & breuiſſime i
xpianitate: qz de⁹ q̄ dixit cū accepo tēp⁹: e
go iuſticias iudicabo, in breui excitabit iram
tuā ſup xpianitatē ita ualidā, q̄ ſi xpiani iſtel
ligerēt decimaz partē iſribulatioſi: mlti iaz p
dolore iam morirentur, & tamen coacti co
gnouſent cristiani creatorem ſuum. Et ſi co
ſideramus iſta: bene poſſum⁹ dicere, q̄ ſta
tua idefit ecclesia deſcedit de capite aureo ad
tibiaſ ferreas, quod eſt tempus in quo ſumus
nunc, tnde poſſum⁹ dicere. Ecce hic idefit
status uite ſpiritualis poſitus eſt in ruinam.
ſeſilicer, de auro ad ferrum, idefit de ardore ca
titatis ad obſtinationem & diuiciam in pec
cando & nichil emendando. Et quid reſta
de ſtatua. Certe pedes reſtant: quorum una

Liberus me & luto.

*Tēpus fer
reū & lu
teū ati
xpi*

ap. dñi xviij. Iesu

inde ad fauilla

Sciāndā pphicā

*uit eū ab isto tpe eripet dicēs. Eripe me de lu
to ut nō infigar, libera me ab hiis qui oderūt
me. & de p̄fūdis aq̄rū; Et tūc erit p̄pleta sta
tua; cū de capite aureo descendenter ad argētū
gradati. & ad es. & ad ferrū usq̄ ad p̄des de
ferro & de luto: quod erit tp̄us anticristi. Et
tūc bene poterimus dicere. Ecce positus ē hic
s. i. status sp̄ualis uite in rūnā. Et tūc qd resta
bit: Certe q̄ ueniat lapis de mōte mis̄us sine
mā hoīs: q̄ p̄cūiat statue pedes. & in fauillā
reducat. Ip̄e eī lapis erit doing lhūs xp̄s. pe
tra aut̄ erit xp̄s: q̄ uēit a seīpo. quē alius hō nō
mitter. q̄a ip̄e sup̄ oēs ē & p̄cūiet istā statuaz
i. mūdū p̄ flagracōz & eū islāmabit. & in fa
uillā reducet. q̄a oē quē ē elemētātū oburez
i uno p̄ctō. ita q̄ nō videbis nūdūs nisi una
fauilla. Ecce priaz partē n̄i sermois. Sz ista ps
est moralis ad agnoscēdūz racōnabiliter finēz
mūdi eē cito futurū: cū uita sp̄ual' iā tēat cau
daz suā. Et hoc ē speculuz morale p̄rie pphie
Daniel' allegat̄. Scdō dico q̄ scdā pphia de
m̄abit nobis El cadimēto dela dignita eccl'a
stical. Hic ap̄is misteriū sis eccl'e. ut q̄ legit illar*

& breuiſ expōnā que michi declarata fuerūt
sup̄ isto itellētu. Nā dicūt aliq̄ q̄ cito erit anti
christus manifestus in mūdo. & aliq̄ dicūt q̄ lō
ge a nobis est. Vnde ad noticiā habendā de i
sto aticristo: sciat unq̄uisq̄ q̄ duo atixqi ue
turi sunt ante diem cōflagrationis succēsione:
quorū prim⁹ erit aticristus mixt⁹. aliis succe
ssor anticristus purus. Nā mixtus ueniet sub
sp̄ē sanctitatis: qui uitā xp̄ianaz tenebit ad ex
tra mirabilis. & in corde hēbit sp̄uz malignū
radicatū: qui eū infrābit sub sp̄ē boni multa
mala facere ecclesie. Et iste nō acquiesceret cōsi
lio aliquorū: sz que uidebūt sibi siēda conabīs
p̄ fas & nefas facere ex iſfigatione dyabolica
& m̄l̄tos reges & prīcipes xp̄ianorū sanctita
te facta decipiēt: & i maximū errore & scāda
luz iducet. & sapiētissimos & doctissimos i le
ge errare faciet. & dyabol⁹ conabitur adiple
re oīa eius cogitamētā: quoniā maligno sp̄us
iſtelligere dabīt: q̄ totū ei a deo eueiat. Et m̄l̄
ti uiri s̄cītate famōsi decipiēt p̄ istū sp̄uz mali
gnū illiḡ aticristi mixti. Et ut iſtelligatis clari
us errorem iſtius maledicti: secundū q̄ michi

*Anticristi
duo
erunt*

Sedā pro
phe
cia
;

Potestas
ātixpī
mix
ti
;

pmis̄uz est uerificabitur in pphia Daniel. 3.
ca , ubi recitat ipē Daniel: q Nabugdonosor
rex fecit fieri unā statuā aurea; que erat in al.
titudine sexaḡita cubitorū , & i latitudine . 7.
cubitorū , & posuit eā in cāpo magno quinque
babylonis , & postea fecit cōgregari oēs phōs
astrologos, sapientes, Duces, comites, iudices,
barones, pricipes, zē, ut erigeret & publicaret
illud ydolu . Et uoluit q sub pena mortis oēs
ydolu adoraret, qn audiret sonū istrumentorū
Vnde oēs adorauerūt ui u' gratis ppter penā
& nō fuerūt iuēti nisi tres uiri fideles q nolue-
rūt adorare. s. Sydrach Misach & abdenago
s̄z maluerūt ponī in cibano ignis ardētis pp̄f
fidelitatē suū creatoris. Angelus de celo delcē
dit qui eos sic illesos seruauit q capillus de ca-
pite eoru nō periit . De hoc loq̄ text⁹ biblie
diffusio. s̄z medullā ipi⁹ capl̄ assūsi: ut claris
itelligaf q seq̄. Bona gēs ydolu Nabugono-
for ē ātixpūs mixt⁹ uerificad⁹. Et erit maior
q aliq̄ fuerit a pricipio eccl̄e usq̄ nūc i digni-
tate papali, nec erit post i eadē dignitate usq̄
ad finē mūdi, qz ille erit ultim⁹ quo ad digni-

tatē papalez nō dico q fiet papal̄z erigeſ ydo-
lu oīra uerū papā, & ista erit q̄ta bestia pessi-
ma; que surget de mari. Et cū uideritis hoc si-
eri: credatis q breuissime mortuo eo manife-
stabis ātixpūs pur⁹, de quo capl̄m illud Da-
niel loq̄, ut dicā inferi⁹. Hic ap̄itur misteriū
Nabugdonosor iterat⁹ sedēs in aguſtia ag-
nita, qz Nabugdonosor agnistiabit istuz mū-
dū tribulādo corda: pp̄f ydolu qd̄ faciet. Et
erit agnita: qz deq̄ itū iſſiciet & ydolu mala
mortē. Et tūc eoru mortes erūt note p totum
mūdū. Et tūc clarificata erit malicia cordis su-
i, & corrupta sc̄titas sua silata. Itē dico q iſſi-
ta pphizās huīg mūdi signū. Na⁹ iste pphe-
tabit signū huīg mūdi, i, finē mūdi . Et quod
ē istud signū : qd̄ demōstrat nobis finē mūdi.
Certe non possuz dicere q sol: qn tpe Iosue re-
trocessit ad oriētē, q illud signū nō fuerit sig-
nū finis mūdi: s̄z uictorie ppl̄i isrl̄ ottra Mal-
achites. Nec etiāz possum⁹ dicere q fuerit sol
tp: Achas Ezechie regis: q retrocessit decē li-
neas horologii tēpli, Itēz diluuiū nō fuit signū
huīg mūdi, qz tūc fuerūt seruati ibi hoīes & mīl̄.

Quid Na
bugo
do
nosor

eres ad mūdū m̄tiplicādū. Et multa alia sig
que i planetis fuerūt maifestata; nō fuerūt tig
tūs mūdi. Iz alicui⁹ p̄uicie. uel regni. uel pri
cipis. uel deſtruētōis. uel p̄ditōis. uel mortis. uel
uite. uel uictorie. uel fannatis. S3 qđ erit hoc si
guū huīg mūdi. / Certe serpēs. Naz āgely luci
ter baſtardauit; cū diſit lignuz p̄prie magis.
qñ corruit huāna nā taž corporalit q̄ ſpūalit &
tūc hūt ſuū ſinē. S3 ſi adā nō peccaliſi; cñ nus
fuſſet. & eiecty nō fuſſi; hō. Ita q̄ serpēs ē ſi
guū hois & mūdi. Itē serpēs fuit ydoli. qz A
da & ea adorauerūt serpētē qñ crediderūt ei
& uolūtātē demonis. q̄ in eo habitabat. ſece
rit. & uolūtātē ſui creatoris dereliquerūt. &
ſic ydolatreſ ſuerūt. Si cq; Nabuchodonosor i
te p̄taſ p̄phetizā huīg mūdi ſiguū. i. ſinē. q̄
ydoli feci Nabugodonosor. totū figura fuit
q̄ uerificabif p̄ aūx p̄m mixtū. qz luig⁹ mag
nū p̄inceps. ut dixi. q̄ faciet ultimū ydoli in
ecclā dei. qz mortuo eo; aliud. ulq⁹ i ſinē mū
pi. nō ſicut i ecclā i dignitate papali. Et iſte p̄ri
ceps. i ſiguū q̄ ultimū ydoli q̄ faciet; p̄z erit
aūx p̄ mixt⁹. baſtardādo p̄tabit p̄ ai ma ſua

Vltimuſ
ſciſma
quod erit
i ecclā
dei
+

ſerpētē. ſignū mūdi i ore hūtē. tū ſalr nō erit
arma ſua. ſicut ſerpēs nō erat realt arma luci
ſeri. Iz ymago trinitatis realiter erat arma ſua
quā p̄didit pp̄f p̄cūz ſupbie quod i celo cōce
pit uolē ſe ege deo oipotēti i potēcia. Sic iſte
p̄inceps baſtardādo portabit ſerpētē; p̄ armis
luis. ymo dico q̄ baſtardabit & p̄phābit / ut i
ſp̄ratū ē. ſignū huīg mūdi baſtardādo. qz ſer
pētē portabit / ut dixi. q̄ demōſtrat nobis rui
nā huāne naſe. & ſinē mūdi; q̄ d̄z eē p̄ ſerpētē
i quo dyabol⁹ mūdū decepit. Et iſte magnus
p̄inceps faciet ydoli. qz p̄pēt faciet unū ma
luz papā. ut fecit Nabug. otra deū. Et poēt il
luz in capo p̄uicie babilonis. i. ſuſſiois. qz nō
erit niſi cōſuſio. Et ſgregabit oēs phōs. astro
logos. duces. p̄incepes. & barones. ut erigāt
ydoli; nō ut eligāt. qz erit electus p̄ eū. Iz erit
cōgregatōes ut erigāt. i. publicēt; q̄ factū erit
p̄ illūm p̄incepē. ſicut fecit Nabugod; q̄ primo
fecit ſtatuā. poſtea congregauit phōs. ut erige
rent & publicarent. Et tūc mādabit / cū pub
licatū ſuerit ydoli / p̄ totā ecclēſiā. q̄ cū audie
rit iſtrā ſonare. i. p̄cōnes publicare; q̄ adorēt

Serpens
erit arma
p̄incipis
qui
ydoli faci
et
:

Nota qui
erit erecto
res
ydoli
:

81.

3 i. qd̄ oēs acceptēt eū sub pena mōrtis. Vñ oēs
gentes xpianitatis ui uel ḡtis eū adorabūt. ex
ceptis Sidrach Misach & Abdenago .i. pau
cis electis. Hic q̄ones due oriūtur. p̄tia q̄ gen
tes aliq̄e voluerūt dicere. q̄ cōpletū ē illud in
ydolo: quod factū fuit p̄sis. qz illud oēs gētis
xpianitatis adorauerūt. exceptis iuxta ista p̄ta
tōes Sidrach. i. regnū castelli. qz decori hoī
nes. Misach. i. regnū Scotie. qz isti sūt uiri le
ti facie. & Abdenago. i. regnūz aragonuz. qz
tacētes sūt. i. nō ilares facie. imo uidēt gentes
irate. ut illi q̄ retinēt iugates in corde & nō au
dent eas manifestare. Ii pressi tristitia tacent.
que qd̄ regna n̄ adorauerūt idolū p̄sis factū.
Dico q̄ nō itelligis de eo. qz n̄ fuit pena mor
tis fulminata illis: q̄ n̄ adorauerūt illud. sicut
fuit in Nabugo. que fuerūt signa fienda p̄ atti
xpm putuz. Sedā qd̄ ē q̄ ml̄ti habet q̄ figura
illa op̄lebit i. atixp̄o puro: q̄ faciet se adorari tā
q̄ d̄. Dico q̄ nō itill̄ de atixp̄o isto. qz nō
hēbit fcōrē hoīez. neq; erectores hoīes: ut ido
luz Nabuh. Nā ipse atixp̄s puru ex iſtagōe
diabolica ſeip̄z faciet adorari tāq̄ d̄. p̄ ſic

erit ſcrib̄l̄ i. aspectū q̄ oēs pricipes huij mūdi
uidēdo euz & audiēdo eij famā dabūt ei obe
diēcā. & ei ſe ſubiciēt. Nā ipē nō hēbit i mū
do cui maifestabis maiore hoīez: a quo idige
at fieri moarcha. Ii pp̄f pccā pp̄l̄ de9 pmittz
q̄ hēat ptāez ſup̄ oēs pricipes mūdi q̄ erunt.
Ergo nō itell̄ de atixp̄o puro. qz ſicut yd
olū Nabug. hūt factore. & ipōs ſgregatos ere
ctores: Ita hēbit idolū iſtud ſiedū ultimū ante
atixp̄in purū fcōrē. Ii. iſtū magnū pricipē por
tatorē ſignū huij mūdi. & erectores. i. publi
catores illos ſgregatos i. cāpo Babilonis. i. ſu
fionis qz de9 iſficiēdo eos abos: ipē mūdū re
manebit de iſp̄is i. certis anis magis ſfulſus &
uerēcūdatz: q̄ de illo p̄sis. q̄ p̄ea ſublauerūt
i. cōfusionē illorū: q̄ ei elegerāt. Et iſtud yd
olū erit i. altitudine cubitorū ſexagita. i. platorū:
q̄ hēbūt eū i. papā. vi uel ḡtis. & aliquorū igno
rantius q̄ decipiēſ ſcitate extrifeca iſp̄is atixp̄i
mixti. Er̄it illud idolū latitudine cubitorū. 7.
.i. 7. p̄tātū ul̄ pricipuz: q̄ dnābūt q̄ſi toti eccl̄e
& dabūt ei obediam & erūt. p̄ eo ottra uerū pa
pā. Et ſi nō eēt alioſ ſapa ſtra eū: nō ſieret p̄ea

Deus iſficiet
& Nabu:
& ydolū
turpi
ter
.60. plati cu:
.6. pricipib⁹
hēnt erigere
ydolū
Nabugodō
ſor

mortis nolētib⁹ sibi obediē, qz ubi ē uer⁹ pa-
pa; credēcia xpianitatis una ē, & sic pena mor-
tis nō ē ncia. s̄ erit ḥra illud ydolū alij papa
q̄ uer⁹ erit, i quē gētes credē i sie. Et ad sub-
trahēdū gentes a credēcia ueri pape: fiet tres
subtractōes: que i portabūt penā mortis oib⁹
nolētib⁹ adorare ydolū. q̄tū pria fiet ad it⁹ i
cor, scđā ad extra i corp⁹, tertia ad uitā, i, ad
tēpalia, pria subtrahēs corda a uero papa pp-
ter tiorē scđō corpora ppf frorē, & tō tpalia ppf
amorē. s̄ de istis tpalib⁹ nō gaudebūt diu. Et
isti erūt eccl'astici: q̄ p̄ea dēpdabūt, ut i seriq
dicā, fialis f̄ restabūt nisi pauci de xpianitate
ad adorādū ydolū ill'd, ppf psecurōes & tor-
menta: que 2, 6, p̄cipib⁹ fiet. Et un⁹ erit Na-
ug, magn⁹, q̄ sedebit, & aliū executōes faci-
t i eccl'a ḥra platos pria. scđō ḥra religiosos
& sacerdotes, & tō ḥra laicos: q̄ sunt Sidrach
& Asach & Abdenago: q̄ nō adorabūt illud y-
dolū: q̄ significat tres adiōes ploarū scđūz if p̄-
tōes istorū triū uirotū ḥradicētiū ydolo Nā
u, ut supiq̄ dictū ē Nā Sidrach if p̄as deco-
rū. Et isti sūt pfecti filioli: q̄ eit illiuslat a deo

**Quid Si
drach**

gnoscere neritatem eccl^e, qz aut p uero papa
mones; aut p eo ad deserta fugiet, ubi erunt la-
titates p tres annos & pli, sⁱ nō spolebit qrtū ā
nū, lt^e Misach ifptat rilus de gaudio. Et isti
erunt illi; quos pmittet deq^c cū gaudio & leticia
pugnare p utilitate eccl^e & tra ydolū istud, &
martiriū libi eligēt poti⁹ cū leticia; q̄ uitā cor
poralē cū tristitia. Itē abdenago ifptas seru⁹
tacēs. & isti erunt ignorantes bonū & malū ut in-
nocētes. & milieres. & m^lti alii; q̄ errorē istū
ignorabūt, cū qbus uer⁹ papa dispēsabit. & si
nō dispēsabit; ignoratiū dispēsabit cū ipisis, qz
si sc̄erit & jtligerēt errorē; poti⁹ eligerēt mor-
te; q̄ errorē sustinere. Tales erunt serui tacētes.
Et ali⁹ fugiet ad deserta i extreis ptibus, ubi
nō exierit Nabug. ita tacētes erunt i māg miseri-
a i heremis. & dicti sacerdotes & il girosi erunt
i habitu dissilato i deserto celebrātes; qui nō
portabūt coronā, nec habitū sacerdotalē, nec
demonstrabūt se lrās scire, nec tenebūt capellā
nec oratoria, nec altaria, sⁱ de maē celebrabūt
illi q̄ erunt dispēsati, qz uer⁹ papa dispēsabit cū
ill ut possit i desertis celebrāt, ut ifcetus scđuz

Quid my lach

Quid Ab
denago

Veri xpia
ni fugiet
ad deserta
ppc
terrorem

Celebra-
būt in spe
lūcis
secrete

Spoliātur
bene
ficia
ti

illā pphia; q̄e loq̄ur de ista dispēlatōe. Et celebrata missa; latitabūt calicē. & uestimēta & alia que p̄tinēt ad celebrādūz. Ita q̄ nullus poterit in illis modicis ānis hrē noticiāt: q̄ ipsi s̄int sacerdotes. Et isti erūt serui tacētes. Et ēt m̄ti q̄ erūt dispēlati iter scismaticos i diuinis tūc serui erūt tacētes illi: qui p̄ āgelū sibi dele gatū erūt liberati a flāma ignis iefnal'. ut isti tres uiri noīati. Et tūc euz xpianī uiderit hec bñ poterit dicere Ecce positiꝝ ē hic. l. status dīgnitatis eccl̄e i ruinā. S̄z t̄ deus non deseret eccl̄az. i. ueruz papā. qz nauis petri poterit p̄clitari: s̄z nō mergi. Et uang ille papā erit i tro nizādus cū p̄cipe illo maiore. ita q̄ nō remanebit beneficiatus: q̄ nō spoliē suo benefītō. Et hoc suscībit de⁹: pp̄t putificare filios leui a sua malicia: a q̄ ḡtis se purificare nolunt. Et ad demōstrādū que dixi: ap̄iā hic duas p̄phias Ezechiel'. in q̄bus totū factuz eccl̄e oī nef. Nā legiſ Ezechiel'. 8. quō de⁹ demonstrat illud ydoluz siēdūz i eccl̄ia dei i fine mūdi. oītra uerū uicariuz suū p̄ ydolatras: q̄ pp̄t hoīnes & diuicias & dignitates icōslueuerunt

quotidie facere unū papā oīplacēte⁹ sibi. qui fa ciente finaliter unū maiore: q̄ unq̄ fuit nec fiet postea. q̄a ab aglōne pādē ūne malū. a quo ueniet ydolū iſtud. i. ex pte Almanorū. ut p̄z in cap̄. ppter quod ira dei descēdet sup eccl̄az ita acriter: q̄ orōes scōrū pl̄g puocabūt dīm ad iraz q̄ ad miām ut p̄z i fine ip̄i⁹ capl̄. ubi dicit. Cūi clamauerit ad me uoce maīg nō ex audiā eos. Ita q̄ ſeti q̄ erūt i mūdo: unā guttā ire dei mutare nō poterūt. donec purificatū fu erit ſētūariū. ut p̄z i ſequēti ca. Ezechiel' ubi dicit. Et clamauit i aurib⁹ mei uoce maīg dīcēs. App̄injūerūt uisitatores urbis. & unq̄q̄ q̄ uas iſtefectōis habz i māu sua. Et ecce. 6. uiri uiebāt de tua porte ūpioris que respicit ad aglōnē. i. de p̄tib⁹ Almaie: q̄ oēs portabūt i māu sua uas iſtefect⁹. Et Dicit Ezechiel. q̄ i medio eorū uidit hoīez unū idutū lineis: q̄ ad renes portabat attramētariū. i. ad corrigiam. Et dicit q̄ de⁹ dixit illi iduto lineis. ut trāſiret p̄ citatē. & signaret signo Thau. i frōtib⁹ oēs gētes flētes. ridētes & tripudiātes mīme signa ret. z̄. Et illos. 6. uiros misit deus p̄ citatem:

Ab aglo ne
pandetur
oē
malum
:
Orō ſau
ctorū
nō exau
dīe
f
:

872

A scūario
dei i
cipiet tri
bula
tio
Sex prici
pes adhe
rebūt
Impatori
&
Antixpō
mix
to

ta
No .: ta
ta

interficere ônes quoſcūq; iuenerent ſine ſigno
Thau. Et dixit dñs illis uiris, a ſcūario moꝝ i
cipite. Bona gens tribulationes qz mitte deꝝ
in hoc mundo in fine mudi incipient tempo
re aticristi mixti. Nam iſi, 6. uiri armati per
ſequētes ciuitatē, i. xpianitatē, erūt; ſex princi
pes; qui doinabūſ qſi toti xpianitati; qui erūt
obedientes atixpō mixto. S3 tñ / utdictū ē ſupi
us / feci mēſionez de, 7. qn dixi q statua erat
in latitudine, 7. cubitorū gaun⁹ erit ſup oēſ
eotū: tci illi, 6. obediet. Hic uero nō fit mēſio
niſi de, 6. uiris q diſcurrēt ciuitatē iterſificēdo
nō ſignatos ſigno Thau, qui incipiēt primo a
ſcūario dei, i. ab ecclesiasticis, nō aut iterſificēt
oēſ; ſi aliquos corporaliter; aliquos ſqualiter.
O ſi ſcirent ecclesiasticī qua rōe deus pmittit
eos tūc pſequi ppter peccata eotū: credo q ci
bus eotū eſi3 fel cū uiuo mixtū. Et quō ecclē
purificari debēat per atixpū mixtū: domin⁹
demōſtravit cū apostolis dixit in pſona toti⁹
ecclēſie Math, 5. Vos eftis ſal terre q ſi ſal e
tianuerit; in quo ſalitet. Ad niſhilum ualeſ
ultra niſi ut mittatur foras, & conculceſtur ab

hoib⁹. Nā illud ſal cōdiēt a malicia aiam cō
ſeruas neceſſariū; eft doctrina eccl̄asticoꝝ q
p uitā & doctrinā bonaꝝ coſeruāt aias ppli in
uituribus. Et cū illud ſal euauerit, i. uita &
doctrina eccl̄asticoꝝ ad nichil ſuenda fuerit
/ ut iā ſupi⁹ patz; qz pl⁹ facti ſūt aia⁹ laquei
dyaboli & lupi rapaces; q; paſtores ſeruantes
grecē. Ad nichil ūal; ultra; niſi ut mittas fo
ras, i. a benefiциis & honorib⁹ & dignitatib⁹
& diciis eccl̄asticis p ſupradictos uiros, & cō
culcef ab hoib⁹ raptorib⁹; q ſculcabunt ita
terribilis clerū; ac ſi eent iſideles & rabidi. Et
laici erunt ita idignati oſta eos; q ſacrificiuz ſe
deo reputabūt de eis facere. Hic dico q malis
erit putificatō uictoriū; & bois augmētato uir
tutū. S3 hic oris qō, ſ. au ppf pccā clericorū
tātū deꝝ hoc pmittit. / Dico q nō, imo ēt pp
ſ pccā pp̄l. Et ut iſtelligatis; ex eplū dabo tale
Nā una ē ciuitas bñ murata, & h3 circumq; qz
tureſ p defēſō ſi citas illa efficiſ rebell oſta
regē ſiu, uī rex poit tēdicularis circq; qz ciuitatez
& parat bōbardas suas & alta artificia; ad ha
bēdaꝝ illā ciuitatē. Dicatis michi; Vbi primo

Indigatio
laicorum
oſta
clericos
:
Nō ſil'itu
diez qſliter
clericī
puenſ et
ppf ſecu
lares

Ordo
quē
Das lēsus
seruabit i
flagellā/
do mū
du3

incipit rex p̄cutere cū bōbārdis ad pp̄l'm. uſ ad
mūrū uſ ad tūrres. Certe ad mūrū & ad f̄res
prio incipit bōbārdātē. Et pp̄f quā culpā mu
r̄ & f̄res sic h̄nt corrueū. Certe qz p̄gūt
pp̄l'm rebellē ḵtra regē suuz. Ideo ut faciat iu
ticiā de pp̄lo suo h̄3 prio destruere mūrū & f̄
res. Ita uſt de9 facere de pp̄lo suo hui9 mūdi
q̄ r̄bellis ē ḵtra euz. pp̄f pccā ut dixi. qz null9
uſt se emēdare. Ideo dñs lhefus uolēs iuadē
iſta; citatē; & de ea facere iusticiā p̄ atīx p̄; &
aſſlagratōe; mūdi & diē iudicīi / uſt prio mu
ros & f̄res h̄3 citatis bōbārdare ; q̄ iſta eccl'a
ſtici. Nā ſunt muri ad cuſtodiēdā iſta citatē. p̄
doctrīa; & bona exēpla. de quo muro dicebat
pp̄hā Muro tuo iexpūgñbili cīrcōcīe nos dñs
& armis tu potēcie p̄tege nōs fp̄. Et ſūt tur
res ad plāidū; ḵtra iimicos ad detēl. oēz citatis
p̄ sacramēta eccl'e. & p̄ p̄dīcatōs. De qb̄9 tur
rib̄9 dicebat Dauid. H̄iat pax in uirte tua; &
h̄ndātā ī frib̄9 tuis. i. i eccl'a. Sic iḡis cū mū
d9 ſit rebellē ḵtra deū: de9 uſt iuadere iſta ci
tatē ad iusticiā faciēdā: p̄ tribulōe; ſiniſ mū
di. s̄; prio uſt bōbārdare mūrū & f̄res. i. eccāz

Ideo dixi ſup̄i9. q̄ dñs dixit ill'. 6. uiris q̄ prio
incipiat a ſcuario ſuo. i. ab eccl'altis uiris. Et
hoc culpa populi. qz populus ē etiā cā. f. q̄ cle
rici etiā religiosi & plati ſunt mali. Nam doini
tpales ceperūt ſibi uſurpa; reddit9 eccl'e pp̄f
hōnōres & uanitātes & auariciā; & iuſurgere
ᶈra eccl'altis uiros. & eccl'a coſtra dnōs tpā
les p̄ ſentēti exiſitatōs. Et ita paulatim pp̄l's
fuit cā: q̄ eccl'a malis iſicerē. Ideo illa plecu
tio que ueniet pp̄f pccā pp̄li: erit eis purifica
tio uiociorū: augmētatio uirtutū. ut plecutio in
nocētū: q̄ uenit pp̄f pccā parētū: qui peccaue
rūt filio dei. qn̄ noluerūt recipie matrē que ue
nit de Nazareth ad frā bethleem parere filiū.
Vni ad stabulū beſtiarū op̄tuit hr̄e refugīū.
Ideo p̄misit de9 ut ip̄i in filiis puīrē ſ̄; illa puī
tio fuit p̄ea ſp̄alīs parētib̄9. & ip̄is inocētib̄9
corpals dolor ſ̄; gloria aiab̄9. Ita pſecutō cle
ricorū erit pena pp̄li. qz nō audient missas ne
qz doctriñ ſp̄iales nec recipiēt sacramēta pp̄f
ter pccā eorū. Et clericis erit dolor & gemit⁹
& eorū aiab̄9 honor & gl̄a: si paciēt luſtine
rit & acculauerit ſeip̄os. Sequitur uidere quis

Nō
q̄ populū
et etiā cā
q̄re
cler9 iuſe
etūs eſt
m̄ltis
ma
lis
t

Persecutō
clericorū
erit.
pena pp̄li
nō p̄cipien
do dīna

meptie.

Quis uir
ille idut
lineis

Erit
uir ille
canus

Portabit
attrameta
riū
ad renes

Quid for
fices in at
tramenta
rio
sigificant

est ille uir idutus lineis portas attrametarium circa renes. i. ad corrigia; discurrens per ciuitatem & signis signo Thau oes gemetes & flentes. Nam uir iste erit uer9 paoa; quē psequeſ anti xps mixtus. q erit idut9 lineis. i. albedine. duobus modis. Vnomō p̄ aitqatē. qz ita atiqu9 erit uer9 papa; q nō hēbit pilū q nō sit albus. & sic carne & pilis erit albus. Itē hēbit castitate. qz uirgo erit. Nā color albus opaf castitati. Ita q p̄ aitqatē & castitatē idutus erit lineis. i. albedine. & iste portabit attrametarium; quod significat potatē eccl'asticā; quā portabit iste papa. & nō alio ipso uiuēte. Ad renes. i. ad scīciā; qz idubitā sciē se ēē uerū papa. Et ut intell'atis quō scriuaria seu scriptoriū demōstrat potatē eccl'asticā; est sciēdū; q in calamatio q̄tuor hēnt. i. forfices. cultell9. punzon9. & calami. In encaustorio duo. titoriu & ticta. Et sic sunt. 6. que dueū aias ad. 6. ordies patrī. Nā primo in scriuaria est loc9 forficū. ubi sunt forfices ad scindēdū & dividēdū patrū & alia que sunt unita. Ista demōstrat potestatē eccl'asticalē maiorē. p̄io absoluendi ai-

mas a potestate iferni. p̄ plenariā idulgēcias; a pena & a culpa. scđō sđēnandi & temouēdi a grā & gl̄ia paradisi p̄ sentēciā ex̄icatōis. Itē est moderatorii loc9 teneſ p̄ moderādo & aptādo calamos. & ad radēdū falsū. & malū emēdādū. Itē cultellus dem̄rat p̄tātē eccl'asticā ad absoluēdū in casib9. Nā dū pccōr peccat; statiz suū pctū i libro p̄scie de9 scribit. ut dicit David i ps. ipseftū meū uidēt oculi tui; & i libro tuo oes lcribef. Et cū s̄fitetur & se flor absoluīt eū: tūc cultell9 absoloiſ abradit pctū de libro p̄scie dei. i. emēdat flūz p̄ iūctō nez pnie. & emēdatōeſ uite. Itē ē loc9 pūzoni ad pforādū cartas. & ad ligādū sexf nos i uno libro. Iste pūzoni dem̄rat nobis p̄tātē eccl'asticā; scedēdi idulgēcias. siu distribuēdi thesaūri eccl'e. que idulgēcie pforāt purgatoriū. qz dom9 apta carcer nō dī. sic idulgēcie q̄s papa scedit; pforāt purgatoriū. & aie ligāt in sexf nis ordinū āgeloru i uno libro i gl̄a padisi. Itē ē loc9 calamotū p̄ scribēdo libros. I p̄i calamit dem̄rant p̄tātē eccl'asticalē faciēdi directe ueros sacerdotes; q̄ libros scire debēt & dare do

Quid
moderato
riū

Quid
pūzonus

Quid
calami

Vir iste
albus
uidebit
mortē ati
cristi
mi
xii
:

Et rīna pplo. Itē est tictoriū & ticta, & hec de
mōstrat p̄tātē eccl̄ asticale directā i dādo plati
ones & bñficia. i qbz plati & rectores bñficia
tritigūf. i. honoraf & nutritūf. Et oia ista por
tab. t ad renes iste vir albg & nō aliq. qz ipē ē
uer9 papa; quē pleqñf. Et s̄igbit signo I hau
oēs gemētes & ilētes. i. signū cauteru i aia cu
iustibz xpiani faciet. dispēlādo gemēt & flē
ti tridulatōes eccl̄ e. qz ipē papa uteſ dulcedie
mie. qz dispēlābit cū fūpdcis; qrido uidēbit il
los. 6. prīcipes p̄sequi eccl̄ a. Et oēs illorū pri
cipū eccl̄ a. p̄lequētū. Et cū uideritis ista bñ
poteritis dicere I hemā p̄assumtū. Ecce pos
tq̄ ē hic i ruinā. l. stat9 digitatis eccl̄ e. S3 iste
pāp̄ albg uidēbit mortē atixpi mixti. qz finita
plecutōe; ad deū clamabit odolēdo ml̄tu de tā
to malo omisso i eccl̄ a. qz ita castigati; ita de
biles; ita mortificati erūt; qz uix spiritū uite hē
būt. Et tūc agnoscēt suū creatorē & eū ama
būt. & ei seruēt puro corde & casto corpe, &
nō hēbūt bñficia; s3 tātūmodo uitūt & uestitū
O quātū plorabūt diuicias pditas; quas per a
uaticiam nō dederunt amore dei; quādō pote

statē habebant. Ecce secūda p̄phēcia declara
ta; que tractat Del cadimēto de la dignita ec
clēualtica, quā cū uideritis fieri; poteritis dice
re q̄ erit cito & breuissime finis. Hic q̄ hēt sci
encia intelligat, qz nō cōputo temp9. nec noi
no prīcipes, nec ydolū, nec uerū papā, sed qui
habet aures audiendi audiat. & colideret lolū
auctoritates, qz ista credit qui mādat scribere
illū anticristū mixtum esse natum. Idemqz ut
superius declarau; dixit totum uni demōtra
tum in spiritu, & ultra q̄ scribitur. Nam anno
Millefimo quadringentēsimō decimo sexto.
Die uigesima f̄cia leptēbris facta sua oratione
in spiritu suo uidit trina uice illos. 6. prīcipes
cū illo malo papa igredientes unā ciuitatem;
equitādo cū multa familia, & uidit quomodo
ille papa malus ecclesiasticos p̄sequebatur. Itē
in eodē anno; quasi i fine anni; uidit una uice
in spiritu suo lopofado facta oratōe & petēdo
quotidie sentire tribulatōes eccl̄ e; uidit duas
mulieres pulcherrimas armatas ḥni specie ar
morū in qđā ciuitate. i. i pallacio uno magno
sup singl̄os equos iūl̄ cū lingl̄is lāceis i maib9

Visio
cuiusdam
sancti
uiri
pria
:
Visio
aila
eius
dē
:

Visio
tercia eius
de3

suis pugnates ubi pp'lus occurrebat. In q̄ uisioē itellexit iste phū & alſatōe; que erit int̄ uerū papā & ydoli ſiēdū i illo tpe. Postea uidit i fe quēti nocte, q̄ cū eſſet fefū: & pp'l's ad ecclaz ſagregati dēret, ip̄e erat missaz celebratur9, q̄ cū eccl'am ad missam itare uellet; uidit totuz pp'l'm extra ecclaz ſagregatū talis q̄ uix pote rat hō p̄ cū trāſire, & i eccl'a pauci erāt, q̄ ubi erat unq̄ in eccl'a mille erāt extra eccl'am. Et qui foris erāt; nō itrabāt, & q̄ intus, nō exibāt Deinde acceſſit ad missaz, & cū petiſſet hoſtiā nō fuit in eccl'a repta niſi una: que erat clara ut ſpeculū & itegra, q̄ cū pceſſiſiſ ad missaz; & oputiſſiſ hoſtiā & calicē deo: & depoſuſiſ hoſtiā ſup corpale; ſaltauerū tres mulieres ſu pra altare; & ceperūt tripudiare inſil'. unde ſacerdos fuit ſtupefactus. & cepit minari ml'ieri bus; ne tātū dedecus facerēt deo ſup altare. & ſpecialiſ cū missa celebraſ, que nō timētes pleuerabāt in illo. Vnde una illarū poſuit ma nū ad corporale; & cepit uoluere & reuoluere contēnendo ſacrificium. Deinde accepit hoſtiā iam oblatam deo: & fregit, & lacerauit.

Vnde ſacerdos iratus/ita induitus caſula/ acceſſit hoſtiū eccl'e ubi pp'lus erat extra, & cepit clamare. Iuſticia, iuſticia, iuſticia deus ônipo tens: otrā rectores huīg pp'l'i; ſi fecerit iuſticiā de hiis que dicā. Vn rectores dixerūt. Dicas quid hētis. Qui rēpondit. Noueritis q̄ cū celebrebā: uerūt tres iuuenēs mulieres; que talia ſup altare fecerūt. Tripudiaterūt & reuoluuerūt corporalia; & fregerūt hoſtiā cū qua celebrabā. Vnde rectores itrauerūt ecclaz querentes illas mulieres, & nō iuenerūt niſi unā que ſtabat i fra tota huiliata ad agulū altaris; ad modū uni⁹ ml'ieri orātis, & alie due euauerāt. Et dixerūt uni rectores. Vbi ſunt alie due? Q̄ ui dixit. Receſſerūt ab eccl'a, & nō remālit niſi iſta ſola. Et illi ſoli mulieri nichil di xerūt. Vn cū duciſ ſacerdos uell̄ pcedere ad missaz; peciſ ſibi prate ḡnq̄ hoſtie; q̄ erāt oēs pforate. ita q̄ n'lomō poterāt oſecrāt. Et cū ſacerdos ſtarer i tristitia qz nō poterat ſacrificiū oſteri; ueit qdā ſacerdos q̄ dixit ei, hēo hoſtiā paruā admodū uni⁹ de parii oſcretis illā: & leuetis unā de iſtu n oſe

erata, qz maiores etiā fracture nō uidebūtur.
Vñ sacerdos qui missa celebrabat dixit. Ab
lit tatus error a me; qz ydolatrare pplo nō cō
uenit. Et sic cessauit sacrificiū publicū. Hic ē
misteriū qd ad p̄is nolo apire; qz spūales ista
loquēdo / p̄ dei grāz/ itell'ent qz iportāt gemi
tū & plorāt. Tn b̄i erūt; q ab ill' duab9 m̄l'i
erib9 recesserūt p̄ renūciatōez de alcatoñe al
taris. De scia que in eccl'a māserat; cū q̄ cona
bus mori; aliud declarate nolo; qz supi9 itell'i
pt. Et cū uideritis ista fieri; poteritis dicere the
ma. Et tūc nō restat nisi q̄ pphia que seq̄ cō
pleaf. Et de hiis duab9 dī eccl'astes. q. Vidi
cūctos viuētes; q̄ abulat sub sole. Nō dicit sup
sole p̄ affectōez mēris in fra. Nō cū adolescēte
scdō q̄ surget p̄ eo iſiuitu nūer9 ē ppl'us oiu9
q̄ fuerū ate eii. & q̄ postea fusi fūr nō letabūs
in eo. Supi9 ubi dicit q̄ uidit oēs q̄ abulat sub
sole cū adolescēte scdō; itelligi dī scdūs decto
res cu9 atix p̄ puro. s̄ prim9 adolescentis apud
aliquos doc. itelligi antix ps mixtus qui mū
dū decipiet p̄ scitātē apparētē. ut sibi dignitatē
& dicias hu9 mūdi acqrat. Aliq ueo decipiet

mūdū, dignitates & dicias mōstrādo. Et iste
demōstraf i pphia Daniel; que seq̄ illā Na
bugo. Nā demōstrat nobis t̄l cadūmēto de la
fede catholica. Vñ dī Daniel'. q. q̄ Nabug.
uidit arborē; cu9 cacumē celū rāgebat. & ra
mi ei9 p̄ totū mūdū extēli erāt. & erat plena
foliis & fructib9 i cu9 ramis aues celi delcta
bāt. Et inde uidit ueire de celo lāctū clamātē
succide arbore s̄z nō ex toto; ut rēaueāt radī
ces sup̄ frā. & clamauit autib9 & bestiis; ut q̄
uolebāt de arbore recedere recederēt. Arbor
ista usq; ad celū; atix ps ē pur9:q/ p̄ illusioēs
& tornēta & dona & carnilitates xpianos de
celo capere faciet. i de fide catholica; que dat
gl̄ia9 aiab9. Rami extēli p̄ totū mūdū; erit su
a mōarchia p̄ totū mūdū doinās. Folia; pōpo
litates. Fructus; dicie q̄s dab̄t & gulositates,
Aues; uani hoies & auari; q̄ adherbūt eidē be
stie sub ūbra arboris luxurios; & ociose obedi
ētes ei. Scūs de celo clamās succide arbore; a
fra & rēaueāt radices i frā; scūs Michael erit
q̄ ignē de celo ptabit. & if sicut atixps & q̄ cū
eq̄ erūt. & succidet eos de fra. s̄z radices in fra

Tertia
prophetia
de
anticristo
puro
:

Anticristi
mors

maebūt qz aia atixpi & suotū aie in iferō &
subtus frā erūt adēpnate. Aues & bestie que
recedēt de arbore. erūt pccōres lufpdiči : qui
in illis modicis dieb⁹ / quib⁹. mūd⁹ durabit /
relinquēt nūcia aticrifi. & dignitates. & hono
res. & carnalitates: & agēt penitētiā. & iterū
mia dñi saluabit illos. Tn de xpianis qui con
uertens: pauci erūt: qz fere ipossibile est: qui
semel grām spiritus sancti habuit: si pdit eaz: /
qz aplius recuperare ualeat. De infideib⁹ intel
ligitur. O quomō cadet tūc fides catholica: qz
pauci firmi se tenebūt. / Certe cū uideritis ita
sieri: poteritis bene dicere. Ecce positi⁹ est hic
st⁹. status fidei in ruinā. Et tunc nō ent dubita
tio ipsius finis mundi.

De fine mudi ppehcīarū if pretatō Scti Vin
cencii ordinis pdicatorū simi feliciter. i. q. 77.
anno dñe icarnationis. Die uero .i.z. May.

Laus deo

Sup egros manus iponēt & bene se habebūt;
Ibelus marie filius: mundi salus & dominus;
siti tibi clemens & propicius. Amen.

Oro
Scti Vin
cencii sup
egros

Lib. illas procuratori: quo dyabolus p. huc
litem: corā iudic: o: potente deo: p. ge
rus humani: p. quo beat: virgo
Maria tanqz p. curatric: &
aduocata cōsparen: tandem pugni
obtulit. et inimici versuclam confudit.

Cessit Alsearon ad omnipotentis dei
presentiam: z ait. Creator omnū vbiqz
usticia. (x. q. ui. scđum. z. c. cui fodi. de
p. m. v. d. i. c. sum plures.) Ego sum
procurator: totus nequicie infernalis: placet iu
sticie dignator me audire. (uxta legem proxime
ff. de bis que i. testa. dele.) Lui domum ait. Si
tu es procurator: exhibe procuratorum. (vt. l. si
quis inficiat. ff. depositi extra de elec. causam.
z. de noui m. l. filiū illas. s. veterani. ff. de. p. m.)
Respondat procurator. Uolo te informare super
quodam ardito articulo: qui tangit medulli⁹ om
nes inferos. et informatione facta: exhibebō proce
ratorum. (Et hoc fore siendum probari videatur
ff. de serui. vrba. predi. l. quibus in iberia.) Redit
dominus. Jam vdui⁹ noui te z tuas verficias.
(i. q. spiritu sancto. ff. de iudi. l. sed z si restitu
atur in fi.) noli me picere verbio informantioris:
nulla parte presente. (vt. L. si per viii vel alio mo
do. l. si. ff. de adopf. latam ita. viiius ex. de maio. et
obedi. c. intra quamor.) Exhibe: ergo statim pro
curator: iurauit statim foris extensis. (ar. l. si quā
do. L. de vil. z. xvii. di. c. nobilis simu.) Qui for
midans iudicem: quem sibi gratum non videbat:
a. i.

exhibuit procuratorum. Et ut more humano loqua-
tur sic sufficienter factum: ꝑ in nulla ipsius parte
pariebatur calumnia. Tunc procuratori dicit
dominus. Loquere si via est deum. Conqueror
ego procuratoris procuratoris nomine. in non in.
post mortem. ꝑ quando ex facto tutorum. ꝑ cū
ego et alii: quorum nomine ago: per infinita temporā
omni prescriptione prescripta. (iuxta postea. xlvi. q.
potest. et per totum. (cum concordantio esset
et fuisse in pacifica possessione tornicandi cruci
andē et iustificādi genus humanum apud inferos.
(de conse. dis. iii. formidissimē.) Nūc de novo iuris
ordini nullatenus seruato: (contra. leg. si pacto.
.L. de pactis. et de ece. rei. iudi. li. et. ii. q. vi. h. tissi-
nitia.) parte non vocata: (contra. l. de vnoquoqz
ff. de re. iudi. et. d. l. nam ita viuis. et q. de consti.
.c. ecclēsia sancte marie.) pro voluntatis libito: su-
mus dicta possessione privati. (contra. l. memine-
rint. et. l. si quis in tantam. L. vi. vi. et q. de restitu.
spo. c. in litteris.) De quo conquerimur et querelā
ponimus lamentanter coram te. Quare ubi place-
at vocare genus humanum ad certam diem ad te
mī procuratoris nomine responsurū. (iuxta. l.
aut qui alter. h. i. ff. quod vi aut clā. c. de rescrip.
.c. ff.) prot. statne primo restitutio[n]es nobis plene
et libere esse fiendam animarū: que in celo sunt et
in purgatorio. et que eas precesserunt: que eas se
quenur. et natarum: et que nascetur ab his. (in
no. in. l. i. m. h. non solum. et. h. qui vi delectus. ff. de
vi. et vi. arma. et q. de resti. spo. c. gravis.) Respo-
dit dominus. Mūlui te. modo agamus de die. (ve
d. l. aut qui alter. h. i. ff. q. vi aut clā.) Respondeo

procurator. Causa est valde ardua periculosa et
misericordia. ut puta causa spoliatoria. (ve q. de
or. cog. c. fi. et de fo. comp. c. et parte. L. ad. l. i. u. l.
de vi.) et desiderat celeritatis. (ar. l. i. ff. de dom. i.
insec. cum similibus) Literatur ergo pars ad vien
eratnam. Respondit dominus ei. Dyabole fili in
iquitas et ingratus (xxvi. q. v.) nec mirū
dannate nequam: tam eto mensurasti interuallū
inter celum et terram. (contra. l. si cum dieo. h. si
arbiter. ff. de arb. t. no. in. c. ex parte de ap.) Und
a signo vien certam nisi ad respondendum hic eo
ram me. s. vien veneris sanctam: in qua fui cruci-
fixus. Respondit procurator. Istam vien non ac
cepito: quia eit vobis feriata. (l. omnes. L. de fe-
riis. t. et. de feris. c. fi.) Respondeo dominus. Ego
iura condidi. (vt. l. fi. L. de p[re]scrip. lon. temp. et
.xvi. q. u. c. nemo) Sic hoc dispono. (ff. de re.
iudi. l. quida[re] consulebit et. L. si contra ius v[er]o vti.
pub. l. fi. cum ibi no.) O gabriel voca genus huma-
num: ut compareat sufficienter. et siue compareat
sine non: procedetur ut ius dictabit. (ff. de iudi.
l. ad peremptiorum et. de rescrip. c. cuiusamqz de
dolo et contuma. c. cum dilectu.) Et recessit demō:
et ad propria reddit et rem gestam sociis recitatue.
qui inuenit condolente: bene nouerunt ebaisti in
friciam eis favorabilem non multum esse futurā.
Quibus infernorum princeps lucifer ait. Non ter-
reamini. Xp[istu]s enim scipsum dicit esse iusticiam.
(ii. q. iii. secunduz q. salutem est.) Si enim ipse est
iusticia iusticiam obtinebimus: aut ipsum repro-
babimus et or[um] suo. (xvi. di. nume autres) Et ait
hecfer ascaroni. Tu ibis ad eam. Qui ascaro[nd]i rūdīe.

Mallem potius hic vobis cum cruciari: q̄z ibi vbi ē
omne gaudium esse: quoniam ibi nullo modo gan-
deo: sed potius doleorū gaudere incipio. (ar. L.
de admitt. tuto. l. lexq̄z utrozes.) Sed obediens
datus: faciam quod incumbit. (ex. de matto. et obe-
.c. illud.) Ut more humano loquamur: cōparuit
ascaron in auroza diei: stans in consistorio dei so-
lus in quadam angulo. Bene autem scribatq̄ ma-
tor erat contumacia actoris: q̄z rei. (iii. q. q. c.
et no. e. de dolo et conu. c. l. vi.) Et video repe-
nitus venerat: abas aures apertas habebat: et pa-
ras semperne quid contra eum fieret. Appropi-
quante autem quasi iam meridie: accessit ascaron
ad presentiam dei dicens: pater sancte ego veni di-
luculorum semper expectauit: sic mibi iusticiam. (iu-
xta l. placuit. L. de iudi. n. L. de ap. l. cos. s. si quid
autem. et e. de ordi. cog. c. cum. dilectus.) Dixit
ei dominus. Vade vade: tota dies cedisti. (misi. de
verbo. obl. §. in vien.) Tunc demon reddit in an-
gulum: et expectauit v̄sq̄z ad horam extremā. Tunc
quasi omnibus vīsceribus clamauit demon.
Ibi est iusticiasque deficit in regno celorum: Dixit
autem dominus. Uocate eum ut compareat. Qui
ait. Tote die expectauit in regno iusticie: nec fueni.
Dixit dominus ei. diesq̄ quid petis. (ex. de lib. ca.
gignarus.) Respondit demon. videte citatorum.
Uocatum est genus humanum responsurū nubi
procuratori. si sit aliquis qui comparere velit pro
generi humano compareat. veruntamen nemo
comparuit. Dixit dominus ascaron. Quid petis?
Respondit ascaron. Non peto nisi ius communis: q̄b
nemini venegatur. (vt in. c. andulium cum ibi no.

de re. d. l. vi.) peto litteras tuas: quibus būanuz
genus erit tur sufficiens ad hanc diem respicitur
coram te nubi procuratori nomine: me v̄sq̄z ad
tenebras noctis expectante: non comparuit aliquis
pro ipso. Dominus autē volens ut equitate ponat
q̄z iusticia. qui bene scribat ad quid ascaron intē-
debarat: ut Tu qui multas res nouissim. (xvii. q.
iii. c. sc̄. idem.) bene sis q̄ inde; in parte qnq̄z
vitetur iusticia: quādoq̄ equitate: prout sibi videb̄
expedire. secundum distinctionem positam. L. de
iudi. l. placuit. r. l. i.) Ego autem ad presens volo
ut equitate ponas q̄z iusticia. eo q̄ continuo pro-
go et assigno eo modo quo melius valere potest.
(wita. an. c. s. de postu.) habo ergo terminū ad
diem crastinū hora prima. mīta no. m. c. de
off. del. r. L. quonodo t̄ quādo iuder. l.) Et an-
der dominus stanū surrexit: Et recte sit demō ad
propriatis eius: et rem gestam contra emisso-
rus narravit. Liu lucifer. Tu has cras hora debi
te et ascrones instruer. Lunq̄z clamor ad aures
virgis marie perveniet: ut gēla audiat: materno
amore condoluit. Audiens tamē cōmunicationem
factam esse: nec ultra processum: publice dicit. S̄b
terram uniuersitatem craftua humani generis ad-
 vocata ero. et in hoc tonis chorus angelorum con-
quiebitur. Die autē crastina adueniet: ut sic loqua-
murs: ut dominus federe pro tribunali. cū infinita
angelorū et prophetarū constituta voce magna can-
tantum: illarē regna celorum: que domina angelorū.
Que quidem tono oculo et turbato vultu sua pro-
spexit aduersariis: in regno suo stanū iuxta filiū
sui filio sua mater. sī illi audito q̄ genus būanuz
a. 3.

de quo ego & tu sumus: (xv.de sumi.tri.c.i.) imm
peditur per quendam dāpnatū reprobus & falsis
sicut noliquem in regno meo video. & ideo pmo
ta sunt viscera mea: que te porauerunt. cum non
confueuerunt huc tales accedere. Utrum quia tu
es iustitia: (xi.q.iii.eustodi.) veniat quicqz sit
ille: qui suam caufam agat coazam te. Tunc omnes
angeli de tanta aduocata gloriatis: vocauerunt dā
pnatū dicentes. veni condēpnate & reprobusiennes
partem. Hec sit aut̄ demon plenus inuidia om̄qz
dolo. nec fuit auctus oculos erigere in aduocato
citemque ipsūm ita turbato oculo respicebat. Tūc
inquit dominus ascaroni peuratori. Modo dicas
quid vis. Respondit ascaron. Dicitur infernalis.
(x.q.iii.sum.7.e.allud.) O veritas sine fallacie.
(x.q.iii.abit.) O via sine errore. O p̄f. vi.1.c.
opozet. Audi mi miserum. nec te moueat caro
aut sanguis. (xi.q.iii.quatuor.) peto licet uiam
loquar cū venia. (xvi.l.f.1.7.e.offi.duer.mel.)
Rūdit dīo. dicas quid vis. put deceat. Dicit domo
Luncte scūnt. q̄ iudicū constat ex tribus personis
-i. iudicis actoris & rei. (xx.de v. sig. e. foius. san
oiiii.7.iii.q.iii.c.i.) Judicem video. Qd ego sum
actor: pbatur p̄ citatorū. (vt victo. & an oiiii.7.7.
de iudic.1.in triib⁹ in si. persona aut̄ rei non video
sine quo nullū est iudicium. Respōdit aduocata in
dic. & dīo sic fili mi. ecce me paratā ad defensionem
humani gēris. per l. solunonez. & q̄ ibi no. L. de
solunonebus. Rūdit ascaron. Dater sancte & tua
mater nullā ten⁹ sit admittenda: sic ostēdo. primo
cum sit mater. & suspectis est multa morem iudicis
et̄ parte m̄ contra me. q̄ de facili posset filium in

partem suam crabere. (xv.de ap.e. ex insinuatorē
7.c.postremo.) Item cū ipsa sit mulier. Iura enī
q̄ sunt tuim⁹ p̄mulgata: (xv.q.iii.c.nēo.) p̄
hibent mulieres aduocatas esse. (ff.de postu.l.7.
h.sexum.) Mater autem turbata verbū ad filium
dirigēs rūdit. Uerū sit̄ in negocio me plurib⁹
peruerit iura. Dicit enim me mat̄ ē tuā: & sic suspe
ctā. Sed fili nostri p̄ licet mater sum & mulier sum
ad iudicū vocata. uic tamē sum co modo sicut &
alit. q̄ sine corruptō feccida: & sine graude gra
tia. & sine dolore puerpera. (L. de offi.perfec
tio.affrīce.l.1.7.e.sum.tri.c.i.) Ubi enī sunt
uirasque phibet partem ream cui⁹ q̄z conditiones
officii sibiōs suscipere pro se: ymno etiā q̄b
abit: si esēm exēcitata: audiri debeo tamqz ciuita
& respondere. (v. est tex. L. de heren.auc.creden
tes.) Sēne scīs fili mi: p̄ ego sum de origine mūdi
totius. Nā quicqz sunt in mūdo: aut sunt de ordi
ne cōiugatōrū: aut p̄nētuzy: aut virginis. vt ex.
de sum.tri.c.i.in fi.7.ibi no. Quod aut̄ ego fueris
in mundo de ordine cōiugatōrū: pater q̄z cōiugata
ioseph. (xxii.q.ii.) Quod aut̄ fueris de ordine cō
tinētūm: ac enī virginis: nullū dubia. nam inuenta
virgo ante partum i partu & p̄ partum. & ecce
impossibilitas. (xvii.q.ii.) Ecce iam deducta. quia
debo esse humani gēris aduocata. Qd aut̄ dicit
mulieres hoc officiū agere non possi: hoc fallit pro
persōis infabilib⁹ viduis & pupillis orphib⁹ &c.
iunctis. (ff.de postu.l.7.h.7.1.f.7.iii.q.vii.c.
tria.) Ubi ei⁹ sunt p̄sē magis infabilib⁹: q̄z i mū
doribus perut⁹ sit̄ sub volo querit i futurū sua
redigere. (lxxvii.vi.c.liber.7 per totū. Quare

petomō obstantib⁹ ppositio; ad hui⁹ modi officiū
me admittit. Redit o.m̄. Sing hoc peto iterloquii,
(mē no.i.litra vale, ff. de mō. et ē. de ordi.cog.c.
cū dicit.) Redit adiutor verbius ille suis fulmi
si te hīe supiorē dicit. (ff. de aud.i.l.fy et si sūc pat.
et. de re.i.u.i.c. cū iter mōaferū.cū iis no.) Luc
auit dīs.nō ob latib⁹ ppositus robjectus p. parte as
carōis matrē i aduocat⁹ admittit. Et aut dīs asea
roni. Modo bēs partez; si vis aliquā dicere dīas
Redit ascō. Parte habeo; qdoleo,qz velenem
ter tuo; qdipaz iusta mea cā pcpitib⁹. atrem⁹ dā
et sic. Cotonū ē dīs. si quoqz nou ago tñuz pei
ratioz; iūste i plēz t pacifica possifione ab anīus
quoqz mēorū nō ē i p̄trarū; tōz.nētidi t eruci idz
alias morientū. de p̄f. vi.iii. firmūlē. Nūc aut
nullo ōdie iuris fuitato: p̄f.i.L.de exē.rei iudi.
tūi.q.vu.c. difunctia. ff.p rōne volutatio; (ora
c. faciat bō. exū. qai.) t ex arrupto spoliato suum⁹
posse fidei p̄dā. p̄f.i.lull⁹.L.de aud.i. et L.vnde
vi.l.mēmerit. z līs quia in tanē. t de refi.spo.c. i
litteris. Quia iſg sapientis ē pīmo restitutō; p̄te
re: vt.i.si qdō strūunt. ff. de rei vēdi.) Lūi si
causa pīmule grata. de ordi.cogii.c. cum super.)
pīmo peto restitui plene t libere ad possifionem
predictam sicut pīus. t deinde procedatur t causa
L.ad.iuliam. de vi.l. et līs qui a se fundūm.
de rei venditō; s. ordinari. de ca.pol. t proprie.c.
s.) Lūi de ipsa spoliacione nimūnus doleranno.
Dicit autēz matrē filius respic̄ns eam. Respōde.
Master autēz non parum turbator; dicit filio suo.
Sili mi attende diligenter; s̄ nō ambages seducto
no sītūs peruersas sic audire; eas attendere,

(intra.i. proxime t que ibi no.i. ff. de hīo q̄ in testa;
vēlē.) Modo adiutor fili. Iste filius iniquitatis
pete restitutionem fieri; quia spoliatus. mentitur
tanquam mendax. Jura que dicunt spoliatos ille
restituendos loquuntur in deo spoliato. t non in
actore. (m.q.i. per tonum et de ordi.cog.c. cūz di
lectus.) Sed pīp̄ est. actoz. (ff. de mēt.i.an trib⁹
t de ver.sig.c. torus. s. in omni.) Uide fili quomo
do peruerterū iura; falsa allegando; sicut ipse falso
est. (ff. de fal.l.f.) t quia primo falsum cōmisit.
(de peni. vi.i. s. rationes.) Secundo dicit adno
cata. Jura qui dicunt spoliatum ille resiliendū;
loquuntur in spoliato qui possidebat bona fide t in
stō titulo. non vi. non clam. non precario. (x.y. qui
cognouit. de postu.e.bone. ff. de preca.l.i. de neg.
pol. t clam. possidere. s. f.) Iste autem alacaron et
sui fūti nunquam habere potuerunt bonaz fidem
in re aliena possienda. quia omnes scīunt; q̄ tu fili
in sapientia formasti hominem ad ymagine t simi
lititudine tuam. (de peni. vi.i. s. romanos.) Et
go demon possidere nō potuit bona fide t iusto tu
tulo rem alienam. (xxviii.y. qui. c. Si virgo.) nec
preferere. Sulla enim dieturū prescrip̄tū mīas
male fidei possessorē. (de re.i.u.c. male fidei pos
sessor. li.vi.) nec preferribut; possib⁹ que se noue
rit aliena possidere. (de prescrīp.c. vigilati.) Si
foras quibusdam temporibus tormentauerit; an
mas morientium demones: hoc non fecerit de in
re suo; sed tanēz hostiari inferni. t ex mādato tuo
(ar.xvi.y. nec mīstrum.) Ifi ergo demones
nunqā possiderunt animas defuctorū; s̄ tu tan
tum possidebas. cum ille possidat: eius nomine

possidetur. (L. quod in 20. ff. de acqui. pos. et de
pr. scrip. c. diligenter.) Unde illa dicitur amarum;
fuit potius factus a 3 iuris. (ff. de acqui. pos. l. 1.) Si
cui alius possidet paleas ad mandatum domini.
(iuxta no. in l. quod seruus te acqui. pos.) preterea
quo modo potissimum demides prescribere vel bo-
nam fidei habere; cuz ab olin infiniti prophete ita
prophetis auerterit. Ex te nesciurus est filius filius
dei; qui suam populum liberabit. Adde ad vocata
filii in 20. num 3 et compareto; qd in tanto re-
gno mendaci proponitur. Respondat demon. Et
super hoc peto interloqui. Aduocata mater dixit
filio. Scio qd omne iudicium datum est tibi in celo
et in terra. (viii. vi. que contra mores et de peni. vi.
ii. s. ergo) et tuo nomine electur omne genitice-
le stus terrestrium et infernum. (ar. xxii. vi. c. qui
ep.) Iste autem procurator non aduertens per-
sonam tuam et tamen potestatem tibi communissimam;
parviperdit tuam elementam; petendo tot interlo-
cutorias. filius autem dixit. Restitutio[n]es tibi de
nego. Tunc aut aduocata ad filium. fili pete si vult
dicere plus. (ar. l. si ea. L. qui acce. no pos. et ff. de
op. le. l. mancipiorum et de fide instru. c. cuz iobâ-
nes o. si.) Redit demon ex arrupto. Ego adhuc
nihil dicis; sed dicam usq[ue] ad mirabilia. Et hoc ver-
bum vulnerans aduocatam; quodam amore gene-
ris humani. filius autem demoni. Age causam tuam
sine opprobriis. (iuxta l. qd. L. de post.) De-
mon autem extraxit bibliaz de marsupio; et emissâ
voce clamauit. Audire celi que loquar. Tunc omnes
admirati tacuerunt. Et veritas libens ad dominum;
vbi dico dixit ade et eue: de omni ligno comedetus.

excepto tali. Quacunq[ue] cui in hora de illo comedet
ritus morte moriemini. Tunc demon dicit et iudicat.
Primo peto: si hec verba sunt tua. (iuxta lob can-
sam. y. i. ff. de testi. et quod no. in c. cum a nobis e[st]
eo.) Responde aduocata turbata procedet ultra.
Dicit demon. procedam; qui sunt regno veni-
tans. et coram illo qui se dicit veritatem. (ar. vi. c.
si confundimur.) Primo volo scire si sunt verba
veritatis. et omnes tacuerunt. quia ubi te veritate agitur;
infractionis locus non est. (ar. viii. vi. c. est
endo.) Dicit autem dominus. Verba illa mea sunt.
Respondat demon. Bene credo. Ex quibus sic es
cludo. qd adam et eua qui erant in paradiſo ter-
restris: venerunt contra mandatum tuum tibi pe-
nitus modicenter. (de peni. viii. i. c. et venit.) Tunc
de peto. qd verba tua qui es veritas: stent in simb[oli]o
suis. et qd ipsi et omnes posteri succ[ess]ores cori: per-
petuo moriantur. Sequitur enim. cum sic parentes
sunt leprosi et infecti. qd tota progenies sit infecta.
(de penit. viii. ii. quid est qd dicitur. et xxii. q
iii. s. l.) Responde iam aduocata: et dicas quid
quid vult. Et aduocata antem ait ad filium. Mihi
filii: unde tanta astuta sit demonibus data: qui tot
fraudes inuenimus ad genus humanum suffocandum.
Sed hoc est. quia solacium est inferno: socios ha-
bere penates. Verba tua que diristi ade et eue: ser-
nari debent. cum sis veritas. (viii. vi. c. erant autem)
Sed dicit littera quedam expresse: qd dolis et fraude
non debent alicui patrocinari. (extra de emptio.
et vendi. c. ad nostram. et de v[er]itatis. c. mas.) De
mones vero: quozum nomine iste auctor agit; si
gesserunt primis parentibus nostris. s. Vide et Eue

de pono verito cōnedendo. (ex. de sum. tri. c. i.)
Unde i geneti sequuntur quedam verba: que dixit
scrpns ade et eue. que quidem verba iste pucra-
tor latro et falsarius subseruit coram te. Et sunt
verba talia. Si cōcederitis de ligno: certus sicut vir.
Unde vide filii in iuri i fallitatem. de ea facto: qd
bono cōnusit ad suggestionem demonum: demo-
nes volante eum accusare. Et deicto enim ex quo
quis est poniendus: non potest alium accusare.
(L. de accus. si. ex. de testi. c. venienti et c. q. iii.)
qua fraus et dolus non debent alicui patrociniari.
(vt dicto. c. ad nostram de emp. et ven.) Unde qn
tum ad istus articulum: neqz alicui seductor: neqz
alicui demonum respondemus: qua fuerint cau-
sa peccati. (vt. d. c. i. et ex. de sum. tri.) Si alius qz
ipse v. metu genia huminum accuset: quantus
et ratio vacabat respondebo. Tunc denton videt
se et tanta response: delusion: cum ipse haberet
mille petenos modos: dicit iudicet. Credit aduoca-
ti eius: sed nō est sic. Ses pater: qz vbi delictum
est perpetratum notorius iudex nonque pe-
ne eum accusat: et ex officio sua debet procedere et
punire delictum. (L. de accusationibus. Iea qdē
et. ii. q. i. de manifesta. ex. de iure in. c. ad nostram
et de accusa. c. ad evidētiā et L. qualiter et quādo
l.i.) Unde vico sio. Postea sicut dicit adiuvata:
sed tam non confiteor: qz mihi non debet respo-
deri in isto articulo: tamen iustus iudex ex officio
procedere debet. Unde cum sia iustitia: volo stan-
digere si nomine tuū sit psequeō rei. (utrius. l. decer-
tumus. L. de epi. et cle. et lisi. de dona. s. est et alib.)
Ego quippe taceo: et video officium iudicis. iuste

indicatis. cum notorium sit delictum: et examina-
tione non idigat. (ve dicto. c. ad nostrā.) Tnde
video officium tuum nobile. (utrius no. in. l. m. s. si
publico. ff. de adul. et ex de accus. m. c. qualiter et qn.
i. ff. de suspec. tuto. l. au. s. preter.) Tunc mater
turbat: tamē op iusticia filii ex arrupto pcederet
et officio: et iusta lacrimis et vclib⁹ fassis visqz ad
vibera: dixit filio. sili ecce venter qui te portauit: et
verba que succita: et ecce qui te lapidauit et crucifi-
xisse implorat officium tuum ut dicat. Et quia
non est ut voluerit sua: sed tu: ego imploro ptra-
rum. aut dele me de libro vite. (utrius. c. quid cru-
dele. xvi. q. iii.) quia nulla iura imponunt tibi ne
cessitate procedendi statim ex officio: sed quādo
placuerit tue voluntati. (vt. ff. de iudicil. non qcd
et L. quomodo et quando iudex. l.i. cuiz ib. no. et. ff.
de offi. pafsi. l. sepe et l. sc. et quod no. in. c. de cōfē.
eccl. vel altius li. vi.) Hic videbo quem magis
diligis: et cui faues: an seductor: an veraci. filius
auctem pietate monis: vident matrem mulieribus
lacrimis inueniens demonum. Tibi denego officium
meum ad presens. Respondit demon. Caro et san-
guis reuelauit tibi: et non iustitia celestis. Ego bene
prediceram: op durum es et mali habere matrem
iudicis aduocatam. Dicit autem mater. Cis tu pl⁹
dicere? Respondit demon. Volo nunc incipere: et
incipiam ab angelis creatis: et continuabo ratiōes
meas: et approbablo eas iustitia mediante. Primo
enī dico sic: qz iura que sunt dinitus prouulgatas
(xvi. q. iii. c. si.) docente iudiceo: vt si quādo iter
partes oriantur questio de aliqua hereditate vel re
aliqua diuisibla diuidenda iustus iudex ne parteo
• b. s.

veniant ad ricas ydebet illam rem communem duci-
dere. et a signare cuiuslibet parti quod suu*s* est. (ff.
famili*s*. her.i. i. per tonum.) quis secundum iura:
communi pars discordat. (ff. del.i. cum pat.
d*eu*s. voul*s*lime. t. L. quando et quibus quarta pars
detur. l.i. l.v.) Scriptura enim veritatis testatur
me i meos esse principes mundi. de pen*s*. diu*n*. h.
item opponitur de moysi. Nec tamne nego: q*u*
deus omnipotens aliquaz particulam ibi habeas.
ta est quantum granulat*m* m*u* possum*i* i medio
m*u* inter me et te patrem omnipotentem i matrem tuam
aduocatio*m* mundi discordia oratur: p*ro*te*s* ut me
di*u* iusticia pars mea vindicatur ab alia. et q*u* mea
bon*a* re sint tua. (Ex. de sum. tri.c. furnit*s*) hoc
quippe iudicuz nullus denegaret. et multo magis
tu qui es iurum conditor: (l.i. f. L. def*er*scrip*lo*
gna vor*y*. filio autem aduocatio*m* dicitur. Quid pete
filius iniquitatis pret*er* pre*p*re*d*erationem fieri iam
factam. non*e* recol*o*: q*u* die venies sanctus: in qua
parte in statera crucis peperd*it* lora mundi: Tu
autem mundi bonitas pre*p*re*d*erasti mala m*u*
tuo*s*. istud probatur in c*on*s*er*t*s* de sum. tri. Quia
cum predicta pre*p*re*d*eratione presentibus omnibus
aut*e* in rem iudicata manolo amplius pre*p*re*d*erare

sed isto illi preponderatio. (L. de transl. causas. L. cdi. diui. l. si maior. ex. de re iudi. c. quod ad solutionem.) Procuratores autem attentius dicit: emittens rugitum, bucusq; legimus & verbis sparsum, nunc ad alterio procedamus. Scriptio est: q; non habent adiutorium; sibi si postulat debetur. (I. a. y. aut petroz. s. d. po. iii.) Videbo hic me solum: q; multos habere contrarios, & peto mihi dari adiutoratus sue adiutoratos, & q; par fiat distributio adiutoratorum. (L. de postu. l. prouidendum.) Respondit adiutoria mudi. Et ego sola adiutorata sum: iattamen de negocio meo non diffido. de tuo accipe quem vel quos vis. Respondit demon. Adiutoratos peto mudi dari duos, sufficiam & veritatem. Tunc omnes angeli et archangeli de hoc admirantur: sed veritatem yoboli comprehendentes: dicunt adiutorate nostre. Regula celorum domini angelorum quantumcumq; sublimi potentia fulgeas & dignitate: tamen bone fitz est tibi associare aliquos adiutoratos. (ar. L. de fidei. l. si. 7. xx. d. de quibus 2. de consti. cne interro.) Que angelorum scilicet confitit art. Et ego pro me peto adiutoratos misericordiam scilicet atq; pacem. Tunc acaron primo loqui incipit deus. Quid homo sine re meo sit dampnatus: hoc probo triplex ratione. scilicet ratione iusticie exempli: ratio iusticie precepti: et ratio iusticie infinitatis. Ratio iusticie exempli ostendit sic: quia cum angelus peccaverat: sine re medio condemnatus fuit: de pevi. vii. l. h. q; aut reprobo ibi dicitur de non ita acceptoz gloriari. (de pevi. viii. h. v. z.) ergo si b; sumus non dampnabiles: de iustitia aglo obliqui ponit. sed hec adiutorata

.b.2.

¶ 20 est similitudo filii dyaboli adducit p. similitudine
quia si angelus peccauit deo sine remedio puniri
est: quia nibil infirmum habebat: quod cum induceret
ad peccandum. et ideo in spiritu taliter est punitus;
in quo peccauit. (de penit. vi. ii. §. p. autem reprobis.)
et idcirco peccatis sine venia et quia carnem et ossa
non habebat: et quia non infirmabatur. (ar. xxvi.
q. iii. sciendum.) sed malignitate dyabolica pec-
cauit. (et in c. i. de sum. tri.) Prosequitur poura-
tor ratio in illicet precepti dicendo. Dominus deus p-
ceptum dedit me comedere de pomo. et quocumque die
coederet morte moriret. (ex. de re. ii. c. i. in cle.)
Angelo auctor nulli pceptum dedit. Si ergo angelum
sine pcepto damnavit: multo magis hominem cui pre-
ceptum dederat. Et sic videt p. granius peccatum hoc
per transgressumque angelum qui non est transgressor
pceptum. (ar. ff. de arbi. l. celstis. ff. de penit. l. rele-
gati et d. iur. patro. l. si liberis.) Respondit advo-
cata. Angelo non fuit datum pceptum: tanquam
scienti quid agere debet sine pcepto. (ar. ff. de
ac. emp. l. si. in. ff. de re. inf. c. eum qui li. vi.) Inna-
tam enim habebat in seipso sapientiam et scientiam:
cum cognoscebat certitudinaliter bonus et malum
propter confirmationem sue nature. (victor. §. q.
autem reprobis ibi tamens si angelus similitudine ple-
nissima scientia sapientia et. Et tunc faciendo contra
talem certitudinem sine comparatione granius pec-
cauit quam homo. (xv. q. i. c. nulli phas sit l. ii. q.
q. sanctitas. viii. vi. q. consuetudo. xi. q. iii. excellen-
tissime. L. de tabu. l. generali li. x.) Homo autem
talem certitudinem non habebat: propter corpus
quod aggrauabat animam suam ante peccatum.

(ar. de penit. vii. serpens 2. et vi. q. iii. sciendum.) hinc
est quod serpenti non respondit homo certitudine
aliter sed sub dubio. ne forte moriarumini. propter
insipientiam. sapientia oia fecit mens et ut ordinaretur
ad certum finem. (c. firmiter de sum. tri.) cum
igitur hominem fecerit ad certum finem. s. de esse
heres vite eternae. (de cose. vi. i. bii duo) Si vero
pnaretur: fraudaretur filius mirus sine sua cul-
pa. et sic non in sapientia: sed in vanum crearet
hominem. contra. d. c. bii duo) Nunquam ergo
in vanum erit opus filii mei. nunquam in vanum
constitutus filios hominum. quod non accidit in ange-
lis: quia tota angelica natura non est dominata:
sed tanquam pars illa: que peccavit. sed sic opus dei
non est fundatum in angelis: sed finis ad quem cre-
at sum: permixt in confirmatione. (et d. c. bii
duo et q. no. xxi. vi. q. qui epus.) Ad tertium qd
ponitur. Justitiae infinitus. Cum enim infinite
hoc peccaverit: et ideo infinite est puniendus. Sur-
get in hoc iustitia adlocuta diaboli scimus quem
cedebat: ipatener respondens seruum inutilem in-
obedientem migrat transgressor et contumacem:
cum tam facile posset obfernare et tam bene
mandatum: cum tota eius potestate exilio perpe-
tuo fore dampnandum. premitentes: quanto maior
est cui iniuria infertur: tanto maior dignus est
pena. (ff. de iniuris. l. pretor edicit. §. si. e. de
bereti. c. cum secundum li. vi.) Cum ergo infinite ma-
gnus sit deus: (et de sum. tri. c.) hoc finita pena
est puniendus. si qualibet fecit absolutione; nos-
duz erit absolutus. (de penit. vi. i. §. hoc est etiam
sc. L. de penit. l. sancimus) Si eni rex reponalis
p. 3.

Offensus est: de iure punit temporaliter, non ergo
inuictum videatur: si rex eternus puniat eterniter.
(.xi.q.iii. qui resistit) principaliter cuj sit infinitus
deus (de sum tri .c.i.m pm), ergo nihil hō finis
facere potest: quoniam cum facit peccatum: seruus est peccati.
(de penit. vi.iii. h. atque fini iustitiae. ibi omnia quoque
qui i. rō 27. v.ii. q. vii. sicut) rūsus licet hō nāqz
peccassi: tñ in se qd erat debet dñs. nihil ergo
potest facere honoris: unde se vñ alium possit fiduciere.
et qd oia bona facerit: seruus iussi erit (de penit. vii.
ii. h. atque opponitur. b. si eni inquit. et ibi no.) quia
qui debet que debuit facere fecit. qui ante hō solvit
debitum: propter hoc non solvit amissum.
(.L. de
furia. I. ancilla. ff. eo. I. si pignore. h. cum furta. et
I. pror. ff. de ri. nup.) licet autem per penitentiam
culpa delectari: (de penit. vii. c. si cui perfecta ta-
men ignoratia non restituuntur. quia facta pro in-
scens haberi non possunt. Ian bell. h. facte. ff. de
capti. z. xxvi. q. i. si paulus maxime cuj fama pec-
cait semper remaneat (ff. de re. mali. l. qui cuj unos
signomina et de ri. nup. l. non solum. h. palam. et
h. que in adulterio) et ita quamvis per penitentiam
culpa possit auferri: (xxvi. q. i. c. quod aut i. fi.)
tamen propter hoc eternam gratiam non mereant
se. (de penit. vi. v. c. et c. de baptis. c. maiores. h.
allud. vero) Cum enim omnes immundi sint de in-
mundo concepti semine: et proposuerint adhuc pec-
care: (de penit. vi. iii. h. item quod frequenter.) In
dignum videtur: quod deus ianuam paradisi quam
propter peccatum pmi portas clauseras. vt. v. de ma-
reto. referet idemque ac si ienitum daret combuies
aut margaritas prebeat porcio. (de penit. vi. v. h. atque

potestate z. xlvi. vi. in mandatis et xi. q. iii. nolite.)
quoniam iustitia exigit ut reddat vincula secun-
dum opera sua: (et de sum. tri. c. servitutes.)
reddens retributionem superbiis. Alia enim que
peccaverint: ipsa morietur (xviii. q. i. si heres. de
conf. vi. iii. c. queris) Dominus enim filios emu-
truit et exaltavit: ipsi autem explorauerunt eum.
et maxime adam qui maluit potius acquiescere vo-
luntati proximis quam obediere. (.v. vi. et xlvi.)
Homo enim cum in honore esset: non intelligit
comparatus est iumentis insipiensibus. Et quia in
pace manducare noluit panem angelorum: aufusa
fuit: et in labore et etiā in sudore vultus sui panem
doloros manducaret. Maxima ergo fuit lata su-
tentia contra eum: quia apud deum non est transmutatio
ne vicistudinis obumbzano (et de sum. tri. c. i.
prin.) unde semel vata sententia amplius imutari
non debet: propter aliquam hominis misericordiam vel
paniperiem. ff. de re. iur. laudes postquam de penit.
et cum fratre et de offi. de te. c. in his et de iudi.
.c. et si clerici. cuj scriptum sit. non misericordia pa-
peris in iudicio (xviii. q. iii. est misericordia et c. se.) Et
quoniam homo i. veritate non stetit ab inicio: dignus
est ergo perditio. qui cum deum cognovisset:
non tamen deum glorificauit. Cum ergo nullam
habet in paradiso cibi penitram: omnibus aliis ci-
bis sibi concilios nec corpus habet corruptibile: quod
aggravaret ipsum animam: et ideo quanto cum
maiori facilitate peccare: tanto gravius est trans-
gressus mandatum. et maior illo contempsum fuit.
ergo et (de penit. vi. v. c. i. post principium) His
allegationibus cum filio veritatis a iusticia factis:

Precit veritas et ait. Ubi de veritate agitur: loens
fraudis cessare debet (.viii. vi. c. veritatis 7. L. de
reuen. vendit. si volo) Veritas dicit. quia cumq[ue]z
hora de pomo comedenteriam morte moriemini. (de
relig. i. venu. sanc. an. cle. 1.) Qd autem adam et ena
comederint non est rubrum. unde sine paupertate
deco hominem fore dampnandum: ne nomen dei sit
in vanitate est veritas (.viii. vi. c. qui contempta)
Ex adverso locuta est misericordia confiusticiam
dumprimit boies esse saluatoris: allegans et sic
dicens. Cum angeli reprobi nullo instigante nulla
sui corporis fragilitate peccaret: (vt i. c. firmiter.
de sum. tri.) eorum profusus dumprimit est irre-
noabilis. prout dicit regia celorum: (vt de pen. vi.
ii. 9. quod autem reprobi h[ab]ent aut insensu[m] et fragili[m]
et imperficiens: promptius fuit ad peccandum. (i. an.
de monach. si vero coll. xxi. q. iii. c. diabolo instiga-
te: potius h[ab]et videtur hic aliquam excusationem.
(de peni. vi. v. post prin. ff. de eo per quem factum
erit. i. i. ff. de re. impri. 9. cetera.) Et quoniam deo sua
mia misericordia est: (xxii. q. viii. an ibugodonofor 7. i. q. iii.
9. 7. a. de peni. vi. i. 5. item quero. 7. 9. multiplex.
2. viii. q. c. hoc autem constat) Si hoitem penitentis
satisfactione aliquid secutus: misericordia domini eum repara-
bit. Indignus videtur quod digna creatura ad y-
maginem dei facta periret: ut dicit aduocata mu-
ndane deus fraudulenter proposito. qui propter ad
sui ymaginem feci hominem: ut eum cognosceret. cog-
nitum diligenter. et tandem dilecto frueretur: (de cose
dis. ii. c. hu[er] uno maxime cu[m] si scripsi: filius no-
portabit sequitur patris .ff. de penit. l. criminis. i. q.
.iii. c. criminis. i. c. iudei) Et iterum. Deus non vult morte-

peccatoris. quia cor contritum et humiliatum deus
non despiciet. (de peni. vi. i. in actione.) Nec deus
oblausatur misericordia. quia in quacumq[ue] hora figura
muerit peccator: omnium iniquitatum suarum non
recordabitur. (de peni. vi. i. si cui. 9. hoc idem 7. i.
di. ponderet.) quia recte t[em]pus misericordie eius. Ipse
enim de se dicit. sancte summe trascar in perpetuum
cum indicium et infelix sine misericordiam virtus
videatur esse sed crudelitas. (xlv. vi. disciplina. 2.
c. omnes qui. 7. i. vi. ponderet in fini) Homo enim
iam recepit de manu domini supplicia pro omnibus
peccatis suis. Et planta eius pedis usq[ue] ad verticem
capitis omnis est in eo sancta. Et quoniam ita deus
ostendit potentiam suam in rerum creatione. sapientia
ordinationis: et dispositionis: (ex. de sum. tri. c. 4.)
debet nunc ostendere bonitatem: in perditorum recu-
paratione. cum sit scilicet ipsum: ubi habundat delicia
ibi habundat gratia. pater tu filii percepit: sanat.
(v. q. c. non ob. 7. c. non osculatus 7. xxii. q. iii. ca-
ginetica) Omnes quidem homines sunt a bifa-
ctore et patre tuendi. quia beneficis est deus affluenter
non impropere. non enim ipso proferat dona: quia
dona sunt et beneficia sua. (i. aut. quo oporet episcopu[m]
in prin.) homini autem dedit non vendidit. (a. q.
a. gratia 7. c. qui studet.) ne igit impropere: cur
me in tanta vilitate despicis: quoniam cum tanta digni-
tate creasti: misericordiam postular homo. vult esse
quasi deus per superbia: et deus voluit esse homo
per humilitatem. (ex. de sum. tri. c. 1.) Huius ratio,
nubus misericordia summi regis vehementer incli-
nauit patrem suum. patrem misericordiam et totu[m]
consolationis: ut humanum genus restauraret; et

Seruum fugium ad propria reuertente suscepit.
Deniz surrexit paci que allocuta est sororum suas
iusticiam et veritatem et misericordiam in huc modum
Audire sororum mee quod loquar et nula si placet cre-
dite que sum vinculum veritatis. (ext. de iudic.
nouit.) Non seductor qui est vinculum iniquitatis.
(xvi. q. v. ne miru de pe. doli. c. romanos.) Quia
si mihi credideris taliter videbitur quod vestrum que
libet est de eo quod petit facta. Quid petit soror
mea iusticia ut bono qui peccauit insinu morias
Dicitam factum est quia filius dei salvator munus
di qui presens est propter hominem morte passus
est cornem passibile afflumente ut in se penam
suscepit et se pro omnibus precium daret. (de sum.
tri. in cle. a.) Ex quo angelus qui dolere non potest
sunt incapax solutiois de morte domini. Lumen ergo
hodie scilicet deus et bono puniri sunt pro culpa iuncta;
quod est mirabile dictum sufficiat tibi carissima soror
iustitia. Tu vero soror mea veritas petis veritatem
domini mantere internum qui autem quacunq; hora
concedes morte moneris revera et tibi sororu mee
sauffactum est quia homo qui ante peccatum non
habebat corpus corruptibile per peccatum illius
factum est corruptibile sicut cotidie videtur. (de
penit. viii. q. considerandum.) quod sufficienter
debet tibi satisfacere cum ex eodem delecto non de-
beat quod duplicit pena puniri quia esset contra iusti-
ciam. (ff. de accus. senatus. nau. eau. ita. l. licet
v. 11. 7. decr. vi. p. fuster. xvi. vi. q. v. quid ergo ex
de iudic. at si clericis.) Modo refusat dicit par: ut
satisfiat sororu mee misericordie cui debet sufficiere
quod suum proditorum liberando ad beatitudinem rega-

ravit. (cf. de baptis. c. maiores. h. cum ergo.) Atre
cum quelibet vestrum habeat quod suo nomine co-
gruit: confuso ego par: quod par sit ea propter psal-
mista ait. Misericordia et veritas suple que in hac
controversia erat osculata sunt. Est enim oculum
signum pacis. (vt no. in. l. iff. de pa.) Mediante
igitur pace: pacificatus sororibus: procurator iiqui-
tatis recessit. Et ideo omnis filii eue aduocatus un-
plorant virginem gloriosam. Unde et dicitur. Eya
ergo aduocata nostra illos tuos misericordes ocu-
los ad nos conterre. scilicet oculum misericordie
et pacis. Et ibesum benedictum fructus
veritatis tui: exclusive vyabolo: nobis
post hoc excludi ostende. O dilecta.
O pia. O dilectionis virgo
Maria.

A M E N.

• n M : : LLLL : : Lxxviii : :

• : Die : : xvii : :

• : Februarii : :

Tractatus procuratoris sub nomine dyas.
boli editus: impri suis fuit et finitus: die ut s.
:: Veneris ::

• : Per Gerardum De Flandria : :

